

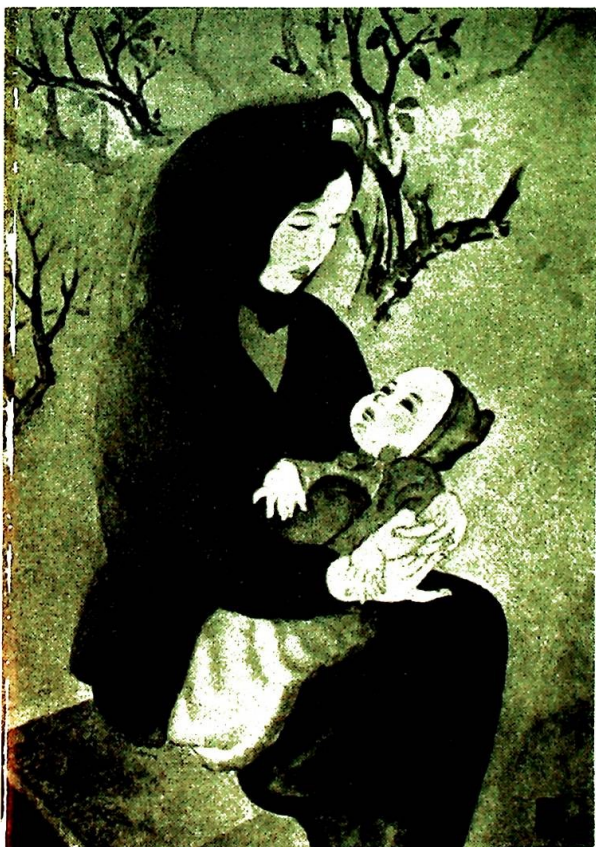
ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

N R. 23/24

81. ARGANG
13. DESEMBER

1 9 6 9

**VI SNAKKER
OM FRED-
SÆRLIG I
JULEDAGENE**

(SIDE 358)

**«ØKUMENISK
HALS-
HUGGING»**

(SIDE 364)

**DEN UKJENTE
THOMAS
MERTON**

(SIDE 366)

**KLOVNERIER
ANNO 1919
(FOR VENNER)**

(SIDE 362)

VI SNAKKER OM

En melding i en avis nylig fortalte om en skandinav som hadde sagt at han var tilhenger av ikkevold. Ved en gitt anledning gikk han løs på folk av en annen mening med et digert jernrør.

Det var, i hans tilfelle, visst mest snakk. Det med ikkevold.

Det er slik at mange av oss bruker ekstra gode ord om fred og fordragelighet i juledagene — vi i vår del av verden kan egentlig ikke tenke oss noe så fredelig som juledagsfrokosten. Det skal helst sne varsomt utenfor vinduet, for stemningens skyld. Aalborgeren må være iskold, eddiken må være satt frem til sylten — å, vi ville bli meget forarget hvis noen i den salige stund sa at vi ikke ønsket fred.

Visst gjør vi det. Vi lengter etter en smule fred, i flere uker har vi lengtet etter en slik fredet stund. Sammen med den nærmeste familie, noen venner. Og måtte alle verneengler sørge for at telefonen ikke ringer.

Dette ikke sagt for å ødelegge noens julefrokost. Men kanskje for å rispe litt i min egen og andres periodiske selvtilfredshet når det gjelder dette med fred. Vi snakker en masse om fred, spesielt i julen. Synger om fred, tenker på fred — i sigarens blå røk. Vi minner hverandre om at Kristus kom med fred, til alle av god vilje. Og god vilje har vi. Vi setter opp våre julekrybber, tenner lys, minnes i en hel uke denne freden. Men den annen januar, om ikke før, sier vi med et sukk at «nå begynner hverdagen». Og igrunnen er vi ikke helt utilfreds med det, det ble *vel* mye fred.

Slik er det visse likhetspunkter mellom oss som insisterer på å kalle oss kristne og den unge skandinaven som var tilhenger av ikkevolds-prinsippet. Vi har felles at vi egentlig bare *snakker* om tingene.

Men saken er alvorligere. Det er ikke bare tale om den enkeltes puslete hykleri og fall.

Se på bildet: Den unge mannen som har sunket sammen over sin elskedes døde kropp etter et bombeangrep på Da Nang i Vietnam. Ett menneskes *smerte* og *sorg* og *fortvilelse* — viktigere enn hykleriet, mer virkelig enn alle de gode julefrokostene som venter oss.

Innerst inne aner vi noe om en medskyldighet i tragedien langt utover et hvert hykleri. I Biafra, Sudan, Vietnam, i Jerusalem's gater og i små landsbyer i Jordan er det krig. Det hjelper ikke stort om vi oppnår noen timers våpenhvile her og der mens vi spiser julematen eller går rundt treet.

Kort etter hyggestunden begynner jo det hele igjen. Og vi selv slukes av det vi mener er virkeligheten.

Vi har bare *snakket* om fred. Denne julen som mange andre ganger.

For egentlig ønsker vi ikke fred, ikke virkelig fred. Ikke Kristi fred. Vi ønsker vår egen versjon av freden, på våre betingelser. Uten plagsomme ofre, uten risiko. En fred som for all del gir oss rett, en fred hvor det fortsatt må være så sivilisert at det blir mulig å avsky enkelte, nesten hate noen få umulige — og lukke dørene så vi kan spise julefrokosten — i fred.

DETTE ER OGSÅ

Ildprøven.

Sindige mennesker leser nesten daglig i avisene om ungdomsforbrytere, hærverk, ramp. Slik har det i høy grad også vært i 1969. Men man skal visst være forsiktig med å felle noen dom over alle unge i vår verdensdel på grunnlag av politirapportene:

I Tsjekkoslovakia er de unge ikke opptatt av Maos «lille røde» eller andre svermerier med vold og klassehat. Derimot kjemper de, så langt det ennå er mulig, med ikke-volds midler mot russerne og gammelstalinistenes panservogner og politispioner. Regimet har ikke klart å erobre de unges hjerter ved å skremme eller presse dem.

Nå er det kanskje noen lesere som allerede har rynket på nesen av bil-

FRED

Dette blir den siste julenatt i 60-årene. Den vi nå går i møte.

Noen har fått litt mer mat på bordet i dette ti-året — det kalles materielle fremskritt og er i og for seg en udmerket ting. Andre, det store flertall av menneskene, har fått mindre. Det kalles ulands-problem og merkes på statsbudsjettene. Såvidt.

Opprustningen fortsetter i et vanvittig og pengeslukende tempo. De fleste trekker oppgitt på skuldrene og stiller med sitt kjøpmannsskap. Spiller bridge, går i kirke.

Likevel er det jul. Nok en gang bøyer Gud seg tålmodig over jorden. Kristus er født. Hva betyr det egentlig? Må det ikke være noe annet enn en fredelig frokost?

A. R.

FRA BISKOPEN

Kjære troende.

Jeg vil med dette ønske våre katolikker og St. Olavs lesere en velsignet Jul og alt godt for det nye året.

Mandag 24. november ble jeg mottatt av Pave Paul i privat-audien. Med stor varme ba han meg utbringe sin hilsen til våre prester, søstre og legfolk, en hilsen jeg herved bringer videre. Det fremgikk tydelig av Pavens ord at han er godt informert om Kirken i våre nordiske land og er innstilt på å lytte til oss og være oss behjelpelige hvor og når det måtte trenge.

Mitt inntrykk fra Rom er at man stiller store forhåpninger til Bispesynoden som for fremtiden skal komme sammen hvert annet år og som betraktes som en form for permanent forlengelse av Vatikanconsilet. Det blir med andre ord et forum hvor verdens biskoper vil drøfte felles erfaringer og problemer og sammen med Paven trekke opp retningslinjer for Kirkens videre «aggiornamento».

Det er med liten glede jeg avslutter denne julehilsen med opplysningen om at bladet «St. Olav» dessverre fra Nyttår av nok engang må forhøye sin abonnements- og utsalgspris. Bispedommet kan ikke lenger klare den store økonomiske påkjenning de voksende produksjonsutgifter etterhvert har påført det. Vi må derfor, så nødig vi enn gjør det, belaste leserne med en del av underskuddet. Selv etter forhøyelsen fra kr. 25.— til 35.— pr. år vil Bispedommet videre måtte bære storparten av omkostningene. Jeg håper på våre leseres forståelse og overbærenhet i denne situasjon.

Med vennlig hilsen
in Christo

† John W. Gran

Oslo, den 2. desember 1969.

EUROPAS UNGE

det til venstre og tenkt at det dog er en falmet drøm nå da vi har full vinter — meteorologisk og politisk. Vi vet jo at makthaverne har knust den liberale reformbevegelsen i Tsjekkoslovakia. Vi vet det dessverre — men er det for godt? Neppes. Reisende fra landet forteller ting som ikke tyder på det. Det kan bli en lang vinter — men et sted overvintre et håp, blant annet hos de unge, de som fikk en «ildprøve» — og besto den — i månedene før og etter invasjonen.

(Det er forøvrig ikke så lenge siden avisene kunne melde at Praha-studentene regelrett hadde pepet ut en minister og stilt nærgående spørsmål om Dubcek.)

Det følgende er om Tsjekkoslova-

kias ungdom — denne ungdoms utholdenhet var et av lyspunktene i det året som nå snart går ut, det siste på 60-tallet.

En observatør i vest har skrevet at tsjekkerne er litt trette av stadig å bli tatt for soldat Schweiks slektninger, stoiske, bøyelige. Det hender at de ganske skarpt peker på at det også var en annen, glemt side ved den gode soldat. Det er riktig at han «tilpasser» seg motgang og vanskeligheter. Men det hender også at han tar et klart standpunkt, at han vil gjøre noe for å forandre utholdelige forhold.

Dette andre ansiktet til soldat Schweik trer tydeligere frem nå på

grunn av den tsjekkoslovakiske ungdoms opptreden under og etter den russiske panserinvasjon. Det var denne ungdoms idealisme, bestemte vilje og *esprit* som både forberedte Novotny-styrets fall og som styrket den liberale regjering i de korte vårmånedene ifjor. Og hvis det fremdeles var tvil om disse unge, forsvant tvilen i august 1968: «Disse unge mennesker har gitt oss vår stolthet tilbake,» sa eldre tsjekkere etterpå.

Og dette er også Europas ungdom. De ligner lite på den *svake* Schweik som spilte tomsete for å unngå «ubehageligheter». Nei, de ligner mer på den Schweik som tydelig la for dagen at han mislikte meningsløse propagand-

(Forts. neste side.)

«GUD EKSISTERER —

AV JEAN GUITTON I

Dette er tittelen på en usedvanlig bok som nylig kom ut i Frankrike. Den er av André Frossard, en av landets dyktigste journalister som daglig har en spalte i *Le Figaro* full av ånd og humor som han kaller *Cavalier Seul*.

André Frossard er sønn av L. D. Frossard som i 31 år var det franske kommunistpartiets første generalsekretær. Hans farmor var jødisk og kom fra den eneste landsbyen i Frankrike hvor det er en synagoge og ingen kirke. På morens side var hans besteforeldre protestanter. Men hele familien hadde blitt vunnet over til en humanisme, generøs, men uten religiøse tanker. I deres øyne var Gud de uvitendes tilflukt, vitenskapen hadde redusert ham. Jesus var tatt til inntekt for de rike. Og når det gjaldt den unge Frossard var livet for ham uten forstyrrelser, uten bekymringer, uten ett problem. Verden var nok for ham. Religion virket som noe gammeldags, tatt ut av eventyrene. Den unge mannen var et typisk barn av sin tid, lik millioner andre på denne planeten.

Og så, plutselig . . .

Men på dette tidspunkt er det best å la ham fortelle selv:

«Det var den 8. juli. Det var en vidunderlig sommerdag. Foran meg åpner rue d'Ulm seg med solfylte fortaug helt frem til Pantheon som fra det sted jeg er ser ut til å stige nesten loddrett til værs. Hvilke tanker har jeg? Jeg husker ikke. De er vage, ordinære, de flakker på husveggene over fremspring, vinkler, geometriske motiver og stopper noen øyeblikk ved hver ting. Mitt indre? Perfekt, i den utstrekning man er klar over slike ting. — Jeg mener det er uten noen av disse forstyrrelser som man siden kan betegne som medfødte anlegg for mystikk.

Jeg har ingen metafysisk angst. Den siste opplevelsen skjedde da jeg var omkring femten år i den formen som jeg beskrev i begynnelsen av denne bok: En følelse av at dette univers som beleirer meg og bedøver meg med noe som jeg ikke kan beskrive på annen måte enn ved dets tause tungeferdighet, ville åpne for meg hemmeligheten ved dets eksistens, nøkkelen til sine gåtefulle tegn. Men ingenting ble betrodd meg, og jeg oppga å forfølge hemmelighetene.

Jeg mener akkurat som våre sosialistiske venner at verden er politisk og historisk og at metafysikk var fortidens bedrag. I alle tilfelle, hvis jeg trodde at det eksisterte en annen sannhet, ville prestene være de siste jeg ville forhøre meg hos, Kirken som jeg bare kjente ved noen av dens verdenslige svakheter ville være det siste sted hvor jeg ville søke den.

Mitt yrke og arbeide har absolutt ikke forminsket min skepsis, men det har bidratt en hel del til å fordrive mine foreldres engstelse over min oppvekst og ungdomstid. Jeg var for ung og hadde vært opptatt av mange ting for kort til at det hadde kommet skuffelser som skaper en følelse av tomhet og ensomhet i et menneske, slike ting som kan sies å være gunstig for religiøse opplevelser. Jeg har ingen bekymringer i det hele tatt, og jeg skaper ikke store bekymringer for andre. Selve året er et rolig år, uten nasjonale problemer, uten direkte ytre farer. Min helse er fin. Jeg er lykkelig så langt man kan være det og være klar over det. Det tegner til å bli en god kveld, og jeg venter.

Jeg opplever ingen undring eller nysgjerrighet om religiøse ting, de tilhører en annen epoke.

Klokken er ti minutter over fem. Om to minutter kommer jeg til å bli en kristen.

Med ett kommer disse ordene til meg: *åndelig liv*.

De blir ikke ropt. Jeg former dem ikke selv, jeg hører dem som om de ble sagt i lav stemme like ved siden av meg av en person som ser hva jeg selv ikke ser.

Den siste stavelsen av denne lavmælte innledningen har såvidt nådd grensene for min bevissthet da skredet følger. Jeg sier ikke at himmelen

DETTE ER OGSÅ - -

(Forts. fra forrige side.)

dataler og som hevdet at man skulle ha rett til å si sin mening.

Studentene har selv ført timelange diskusjoner om den gode soldats sinnelag på sine ølstuer etter invasjonen. En utenlandsstudent har sagt det på denne måten: Denne motstanden og

(Forts. s. 363.)

åpner seg, den gjør ikke det. Den slår plutselig ned, et lydløst glimt av lys og lyn, fra det sted hvor det mysteriøst har vært holdt klar. Hvordan skal jeg kunne beskrive det med flyktige ord som nekter å gjøre nytte for seg og som truer med å bryte av mine tanker ved å forvise dem som innbilninger? Hvordan kunne en maler som har fått den gave at han kan se ukjente farver, hvordan ville han uttrykke dette? Det er som et uknu-selig krystall, uendelig gjennomlyst, nesten utholdelig fullt av lys, på et vis blått. En verden, en annen verden full av klarhet og intensitet som får vår egen til å gli vekk i den skjøre disen av uoppfylte drømmer. Det er virkelighet, det er sannhet, jeg ser det fra den dunkle stranden hvor jeg fremdeles venter. Det er sammenheng i universet og gjennom dette slør av stråler Guds tegn, et tegn som blir nærhet, en persons nærhet. Den person jeg et øyeblikk tidligere ville ha fornektet, han som kristne kaller Vår Far. Han som jeg har hørt skal være ydmyk, med en ydmykhet som det ikke finnes like til, ikke passiv som man av og til hører det omtalt, men aktiv ydmykhet, slående, sterkere enn all vold, istand til å bryte opp hard flint, ja, enda mer enn det, det menneskelige hjerte. Hans slag følges av en glede som er den skipbrudnes glede når han akkurat berges, i det øyeblikk jeg dras mot denne redningen blir jeg bevisst det dynd som jeg uten å vite det har vært nede i. Og jeg spør meg selv, fremdeles i mitt legeme i det samme dynd av søle, hvordan jeg kunne leve og puste i det.

Samtidig har jeg blitt medlem av en ny familie, Kirken, den som Han har gitt i oppdrag å lede meg der jeg skal gå, og jeg forstår at det ennå gjenstår grenser jeg må krysse til tross for at det ikke virker slik.

Alle disse inntrykk og følelser som jeg her forsøker å bringe videre i utilstrekkelige tanker og symboler skjer samtidig, det ene innflettet i det andre. Og etter at år har gått skal jeg ikke ha forstått deres fulle innhold.

Rundt meg var det stadig vakkert. Jeg var barn igjen, og verden som hittil hadde vært lavet av stener og stup, var plutselig en stor have hvor jeg skulle få lov til å leke

JEG HAR MØTT HAM»

L'ACADÉMIE FRANCAISE

så lenge himmelen ville tillate meg å være der. En venn som jeg gikk sammen med hadde antagelig merket noe spesielt i ansiktet mitt, han så på meg med en slags medisinsk interesse: «Hva er det som foregår med deg?» Jeg svarte: «Jeg er katolikk.» Og akkurat som om jeg var engstelig for at han ikke skulle oppfatte det helt la jeg til: «Apostolisk og romersk.» —

gikk uten å se og jeg tenkte på de vidunderlige ting de skulle oppleve når det ble deres tur til å møte det jeg hadde møtt. Sikker på at det samme eventyr ville bli opplevd av dem en eller annen dag, før eller senere, forestilte jeg meg forventninger og overraskelsen hos ikke-troende og hos tvilende. En av oss kom til å huske på den teatraliske diktator som ga him-

er all min teologiske kunnen. Jeg kunne ikke helt forstå nødvendigheten av å forlenge mitt besøk på jorden nå som himmelen var så nær, men jeg aksepterte det på et vis. Ikke dessto mindre ble både lyset og opplevelsens sødme daglig litt mindre intenst. Til slutt forsvant de helt, men uten at jeg var nødt til å vende tilbake til ensomheten. Sannheten ville bli gitt på en annen måte, jeg måtte søke etter at jeg hadde funnet. En prest ga meg undervisning, forberedte meg til å bli døpt og fortalte meg om en tro som jeg ikke lenger kunne si at jeg ikke kjente noe til. Jeg ventet og mottok med stor glede det han fortalte meg om den kristne lære, Kirkens læresetninger var sanne til det siste komma, jeg gjentok hver og en av dem med dobbelt fryd. Det var bare en ting som forbauset meg, Eukaristien. Ikke at jeg ikke kunne tro på mysteriet, men at den guddommelige person hadde valgt denne måten å gi seg selv på fikk meg til å forundres. Særlig fordi han hadde valgt alminnelig brød, de fattiges mat. Av alle de gaver kristendommen spredde foran meg var dette den vakreste.

«... hvis sannheten er en person.»

«Øynene dine er vidåpne,» sa han. «Gud eksisterer og alt er sant.» — «Ikke hvis det var deg selv du så.» «Jeg så ikke meg selv.» Jeg var en ugle som så mot solen midt på dagen.

Fem minutter senere, på fortauet utenfor kafeen på Place Saint André des Arts, forteller jeg alt sammen til min venn. Så langt man kan fortelle om det utsigelige. Jeg klarer å snakke om den verden som plutselig hadde vist seg for meg, om dens funkende realitet som uten en lyd hadde splittet min barndoms hus og jevnet landskapet i røk. Ruinene av mine indre borger og slott lå foran meg på bakken. Jeg så på de forbipasserende som

melen to minutters frist til å slå ham ned, hvis den ikke gjorde det ville han offentlig erklære at den ikke eksisterte. Vi begynte å le av det absurde i denne utfordring til det uendelige. Gud var, åpenbart og skjult i den strøm av lys som lot alt bli forklart og alt elsket. Jeg vet at slike uttalelser er usedvanlige, men hvis kristendommen er sann, hvis det er sannhet, hvis sannheten er en person — skulle han da ikke ønske å bli kjent?

Miraklet varte en måned. Hver morgen våknet jeg i det henrykkelsens lys som gjorde dagen blek, den sødme som jeg aldri skal glemme, den som

Det er vel ikke rart at dette fikk meg til å tenke på historien om Ratisbone og hans konversjon i kirken Sant' Andreas delle Fratte, en konversjon som vakte atskillig oppsikt og om hvilken jeg skrev et mindre arbeide etter forslag fra min professor i filosofi, Henri Bergson. Bergson hadde sagt til meg: «Vanligvis er en konversjon langsom. Jeg kjenner bare to tilfeller av øyeblikkelig forandring, Paulus og Ratisbone.»

Og jeg leste igjen den siden som avslutter hans store bok, *Les deux Sources de la Morale et de la Religion*.

«La oss anta at en dag en stråle fra denne ukjente verden skulle treffe oss, usynlig for det blotte øye. For en omveltning for en menneskehet som til vanlig godtar at bare det menneskene kan se og føle eksisterer...»

Og av og til hender det at jeg sier til meg selv: Hvem vet om ikke dette plutselige, øyeblikkelige tegn på den Usynlige en dag vil bli gitt av nåde, ikke til et enslig individ, men til en veldig skare av mennesker? Det er fremtidens hemmelighet.»

En kloun

La oss bla i en minnenes bok, *ST. OLAV* årgang 1919.

Man hadde blant annet små dramatiske historier (som endte godt):

«Klipper, golde, nøkne klippevægge — rundt om, hvorhen øiet skuet, ørkenland og uhyggelig vildnis.

Jamrende, sukkende og klagende begav det første menneskepar sig ut på sin vandring gjennom ørkenen.

«Ve oss,» klaget Eva graatende, «hvilken sørgelig skjæbne og ved min skyld.»

«Klag ikke, stakkars kone,» sa Adam, «støt dig fastere til min arm. Din sult og nød vil jeg søke at lindre, saameget det staar i min magt.»

Og sorgfylde, nedtrykte i hu skred de videre fremad. De spisse stener saaret Evas fine føtter, voldte hende smerter, hun som var vant til paradisetts herligheter.

Den smilende sol, som i Edens have alltid hadde skinnnet for dem, var forsvunden bak mørke skyer.

Med et svakt skrik sank Eva ned paa jorden.

«La oss hvile her, jeg kan ikke vinde længere frem, mine føtter bløder,» jamret hun.

Saa tok de begge plass på en klippeblok for at tilbringe natten der.

Uhyggelig lød rovdirenes brølen, og skjælvende klynget Eva sig fast til manden, som knuget knortekjeppen fastere i haanden.»

Særlig det med knortekjeppen har vakt min interesse. Er det ikke en anelse Jacob B. Bull i denne versjonen av mysteriet? Eller er det bare noe jeg innbiller meg?

Ellers tok jeg en telefon hjem straks jeg hadde lest beretningen og sa:

Klag ikke, min stakkars kone. Det var fordundre meg like mye min skyld.

Nå, oppunder jul året 1919 hadde man mange bekymringer. På bladets forside meddeler det apostoliske vikariat at paven den 20. november har sendt en rundskrivelse til alle biskoper i hele verden (Paterno Jam) i hvilken han foreskriver at det på de uskyldige barns fest den 28. desember skal bes for og foretas innsamlinger til de nødlidende barn «i de av krigen og dens følger tungt hjemsoekte lande».

Og den daværende biskop i Oslo foreskriver i sin tur (ordet foreskriver

STEEPLE-CHASE

er ikke mitt) at utbyttet av kirkekollekten på festdagen skal tilfalle disse ulykkelige sultende barn. Henvendelsen sluttet med disse ord:

«Det er sket i de sidste tider ikke saa faa henvendelser til vore troendes gavmildhet, og de er alle blit mottat med en rørende velvilje. Dette hjælperop av vor kjære far i Rom vil sikkert møte den samme velvilje . . .»

Man leser det tross alt med glede, de få hundre katolikkene den gangen i bispedømmet leste ikke bare en smule tvilsomme knortekjepp-beretninger, de forsøkte å gjøre noe praktisk i et herjet Europa.

Men:

I neste omgang er det så med blandede følelser at man registrerer i årgangen — på samme side — hvordan *ST. OLAV*'s redaksjon reagerte på appellen:

«I anledning av ovenstående meddelelse fra det apostoliske vikariat tillater vi oss at bemerke at den her forordnede innsamlingen forhaapentlig ikke vil skade innsamlingen til «St. Olav», det vilde sikkert ikke svare hverken til vor høyerverdigste biskops eller til den hs. hellighet pavens ønsker. Det er saa at der appelleres nu tit til de troendes godgjørenhet, men der er sikkert ogsaa mange penger blandt folk, om katolikerne kanske ikke er saa vel forsynt med mynt. Og ekstraordinære tider kræver ogsaa særskilte anstrængelser — og bringer ogsaa særskilt løn.»

Vel, underskudd i bladets regnskap er ikke noe vi fant opp ifjor — selv om vi i våre dager neppe vil skrive økonomiske kommentarer til en pavelig rundskrivelse. Kontingentspørsmålet var et problem ogsaa i 1919 øyensynlig:

«Ved at gjennomse vore regnskaps-noe tåkete innhold:

bøker erfarer vi at en hel del av vore læsere har været sløve i at betale kontingent for bladet. Forhåpentlig er det kun en forglemmelse og behøver vi her kun at minde dem om det, saa har vi om et par dage beløpet i kassen. Enhver forstaar at vi maa ha det paa det rene naar vi nu snart skal begynde med at oppgjøre regnskapet. At «St. Olav» ogsaa iaar kommer til at gaa med en del underskudd hvormed vi maa bebyrde Det apostoliske vikariat hvis økonomiske stilling allerede i forveien er saa vanskelig, er vi paa det rene med. Vi bør derfor faa lov at uttrykke vort haap om at de læsere som kan gjøre det, sammen med kontingenten skal sende oss et ekstra bidrag efter deres formuesomstændigheter . . .»

Jo, det har vært harde tider. Og Den hellige stols omsorg for foreldreløse og nødlidende barn i det krigsherjete Europa har vel uroet bladets medarbeidere.

«Sorgfylte, nedtrykte i hu skred man imidlertid videre frem.»

Dette år var imidlertid ikke bare bekymringer. Ynglingeforeningen ga en «musikalsk-dramatisk» aftenunderholdning i Akersveien 4 hvor man blant annet sang og spilte disse stykkene:

1. Når jag blef sjutton år.
2. Bland fjellen.
3. Lärken.
4. Steeple-Chase.

Man moret seg (ikke særlig økumeniske er jeg redd) ellers over en notis fra «Krigsraabet»:

«Obersten hadde en god dag i Drammen søndag og fru obersten, som var assistert av fru brigader Aas, hadde det likeledes meget godt i Tønsberg.»

Og man gjengir et leserbrev med dette

Abdulla-sigaretter, ingen biler —

I MINNENES BOK

«Til d'hr. Fornjotur og Østrup-Nielsen, København. Min korte bemerkning om starten av det katolske ungdomsblad i Danmark begrunder ikke fremkomsten av nogen redegjørelse fra Eders side. Jeg har kun pekt paa et faktum uten at indlate mig på nogen bedømmelse av aarsaker eller grunde dertil. Saken interesserer visst heller ikke «St. Olav»s læsere i Norge, saa rettelse av misforstaaelse er helt upaakrevet.

Venligst

Anmelderen i «St. Olav» nr. 19.»

Akk, mange ting var da som nå: rare brev, underskudd, selvopptatthet — og reparasjoner på St. Olavskirken:

«St. Olavskirkes taarn er — som forbi-spaserende vil ha lagt merke til — for tiden under reparation.» Men: «... under en utgift av 10 000 kroner kommer man vel ikke fra det. Og til dækkelse av denne store utgift har kirken praktisk talt ikke en øre kontanter...»

En klovn sitter og tenker på dette. Så vidt jeg vet var min bestefar det året med på reparasjonsarbeider på dette tårnet — den eneste gangen i hans liv antagelig hvor han kom i nærheten av en katolsk kirkebygning.

Hans yndlingssang var forøvrig «Høyt som ørnen stiger» — antagelig dinglet han på toppen av kirketårnet når han et par ganger virkelig sang av sine lungers fulle kraft.

Mens noen fromme St. Josefsøstre som trippet forbi der nede kanskje kastet noen svakt bebreidende blikk opp i været.

Nevnes bør ellers den augustdagen da den syke biskop Fallize et kort øyeblikk fikk nye krefter ute på Sylling og sendte et kraftig brev til Morgenbladet om forbuds-saken:

Sylling, 30. august 1919.

Høitærede hr. redaktør,

«Jeg er saa syk at jeg kun med nogen ord kan etterkomme mit ønske om at bidra til at imtøegaa forbudsfanatikernes svindlerier. Som biskop, som kristen, som norsk statsborger vil jeg intil mit livs ende arbeide for ædruelighetens fremme i vort land, og netop derfor vilde jeg anse det som en nationalulykke om totalforbudet indførtes. Jeg kunde ikke uttrykke min tanke derom bedre end det er skedd i det oprop av fremragende mænd i Bergen hvis hovedindhold Morgenbladet netop har avtrykt i sit nr.

431: «For ædruelighetens skyld stem forbudet ned.»

Maatte jeg selv være istand til at møte for at opfylde denne borgerpligt. Jeg skal ialfald gøre det menneskemulige dertil, maatte jeg end igjen hente frem mine krykker.»

Dr. J. O. Fallize,
biskop.

Bladet noterer dessuten at Norge får sin første koloni, Spitsbergen, man gleder seg — med total mangel på forståelse for det som foregikk — over at streikebrytere har fått stoppet den bri-

Argangen avsluttes med beskjed om juletreffest i Ynglingeforeningen: «Alle katolske ynglinger indbydes.»

Det ble kanskje en vurderingssak. Jeg mener: om man ennå tilhørte den gruppen eller ikke.

Mye er ved det gamle.

En god del er forandret. Høsten 1969 har man avsluttet noen reparasjonsarbeider på St. Olavskirken. Det er fremdeles antagelig ikke alle som har betalt kontingent til bladet, og vi kan bli like gale i hodet hvis noen snakker om forbud.

«Støt dig fastere til min arm, stakkars

— og små klasser.

tiske jernbanestriken, og man registrerer ministerkrise i Italia. Men, står det i denne siste forbindelse:

«... da kamrene er opløst og nye valg skal finde sted i november maaned, blir vel krisen ikke videre alvorlig.»

kone.» Fortvil ikke, i 1970 blir også kvinner lektorer i menighetene.

Håper ikke at «de spisse stener» var for spisse?

God jul alle sammen!

DETTE ER OGSÅ - -

(Forts. fra s. 360.)

denne viljen til å holde ut er et stille løfte. Tsjekkerne er bestemt på at okkupasjonen ikke skal bli noen vellykket affære for de mektige — og det eneste våpen de har er «Schweiks ve-sen.»

På denne måten fører dette folk og dets unge samtidig en ikkevoldskamp som er verd et nøye studium i tiden fremover.

Til tross for økende bitterhet etter invasjonen foretok for eksempel Prahas studenter en rekke protestaksjoner rett i ansiktet på de russiske soldater og landets egen lille klikk av Stalin-kommunister og politifolk. En student som deltok i en av aksjonene, en tre dagers universitetsstreik mot Sentralkomiteens beslutning om å stoppe mange reformplaner, skriver i et brev:

(Forts. s. 367.)

ØKUMENISK

AV
PATER
D. J.
BOERS

Chesterton sa engang det var snakk om barnebegrensning — med typisk common sense — at problemet var likt ett annet: Hvordan kan man dekke ti hoder med åtte hatter. I dette siste tilfelle kan problemet løses på to forskjellige måter, enten fabrikerer man to hatter til eller så hugger man av to hoder.

Den slags halshugging — *capitis diminutio* som man kalte det i de koselige gamle dager — kan på sett og vis også praktiseres på det økumeniske område. Og hvis det gjøres, får man det man gjerne kan kalle en «diminutiv økumenisme», i ordets mest originale mening.

Forutsetter økumenisme en dialog hvor de i troen adskilte slektninger i all ærlighet drøfter de punkter som fremdeles skiller dem, da ligger det i sakens natur at denne dialog må føre til en viss dose av kritikk mot hverandres standpunkter. Til tross for all hjemmehygge over en kopp kaffe, til tross for all gjensidig god vilje til forståelse. Og dette er egentlig som det bør være.

Å kritisere betyr jo egentlig: å dømme, å bedømme, for så å danne seg en mening og komme til en avgjørelse. Nå er det så at kritikk ikke alltid er en hyggelig kamerat på livets vei, særlig den økumeniske kritikk er nødt til å være nokså saftig fra tid til annen. Om den ikke var det, var den antagelig ikke helt sann. Men dette føles selvfølgelig dypt av de som er engasjert i det økumeniske arbeide,

særlig av dem som i dette arbeide lar seg lede mer av sitt gode hjerte enn av sitt mer eller mindre klare hode. Og så er det, paradoksalt nok, de mest saktmodige av hjerte blant økumenistene som i all gemyttlighet begynner å løse økumenismens mange og torneete problemer ved, som oftest i dølgsmål, å legge øksen til de, menneskelig talt, mest ubehagelige av dem og hugge av noen digre problemfylte «hoder», fordi der ikke kunne oppdrives de barmhjertige «hatter» som de økumeniske partnere kan enes om.

Sant nok er det så at den økumeniske dialog utelukker konfesjonell inestengthet og selvgodhet. På den annen side krever den ingenlunde noen forakt for ens egen åndelige arv. Tvertimot, en selvoppgivelse av dette slaget ville gjøre den økumeniske dialog meningsløs og, det som verre er, usann.

Ennvidere, det økumeniske samarbeide skulle ikke lede til en relativisering av den kristne tro eller til at resultatet skulle bli at det som man enes om, reduserer til et minimum av kristen tro som alle kan være med på. Slike veier fører ikke frem til kristen enhet. Den eneste økumenisme som er verdig det navn er ikke den som går inn for relativisme, men for fylde og helhet, en sann «katolisitet» i ordets opprinnelige og ukontroversielle betydning. Ingen «diminutiv» økumenisme takk, for den slags er verre enn ingenting.

Det er dette som ikke minst vi katolikker skulle ta oss ad notam. Vi liker oppriktig å møte våre i bekjennelsen adskilte medkristne. Vi er glade for det nye klima som hersker mellom kristne fra de forskjellige trosretninger og bekjennelser. Vi synes det er hyggelig å oppdage at våre medkristne er svært menneskelige og at de, både prester og legfolk, har mer eller mindre de samme problemer som vi — antagelig forat ingen av oss kan briske seg for Gud! Ennvidere, det er noe en kan være bekjent av at man er engasjert i økumenikken og kanskje også er medlem av en økumenisk gruppe hvor en drøfter de økumeniske problemer på en mer eller mindre sakkyndig måte.

Men det hender mer enn én gang at de i økumenismen engasjerte katolikker skammer seg litt vis à vis sine i bekjennelsen adskilte medkristne over visse uttrykk av en populær katolisisme som de, ærlig talt synes er lite fornemme og fine, for ikke å si primitive. En kunne tenke her på visse andaktsformer, former av helgenvernad, det å bruke vievann, å tenne et vokslys foran en helgenstatue og denslags. Og man føler seg kanskje enda mindre lykkelig med disse og andre fromme skikker fordi de andre medkristne betrakter dem som overtroiske (om ikke hedenske) og sikkert lite i samsvar med det rene evangelium, ihvertfall som de forstår det. Nå turde det kanskje være tillatt å si at på begge sider burde man være mindre hastig: den ene part med å skamme seg og den andre part med å være overlegen. Det er jo en gammel erfaring at om en skal få en riktig forståelse av en sak og vite hva en rettelig kan si om den og hva ikke, bør man først lære å gjøre visse klare distinksjoner. Om man skal ha den rette vurdering av en stor mosaikk, må en for all del ikke gå og plukke et par småstener ut av det hele, kikke intenst på dem uten å studere dem i deres plass i det hele, og så på grunnlag av en slik overfladisk behandling med fynd og klem uttale seg om hele mosaikkens verdi. Enhver mann av intellektuell integritet ville skamme seg over en slik fremgangsmåte.

Derfor, skal en ha rett til å uttale seg med myndighet om det katolske fromhetsliv, som jo er et uttrykk for den katolske kristentro, da tør man

HALSHUGGING

ikke isolere visse «rand-foreteelser», periferiske fenomener som det heter i de lærdes jargon, ta dem ut av deres naturlige sammenheng med hele den katolske lærebygning, se seg, ut fra sine egne forutfattede premisser, blind på disse løsrevne perifere foreteelser og så dømme hele den katolske kristendom etter det. Man burde gjøre den motsatte bevegelse: Mens man iakttar de perifere fenomener eller rand-foreteelser forsøker man å finne tilbake til deres utgangspunkt, deres midte eller kjerne for så å plasere dem riktig i deres «katolske» sammenheng og forsøke å forstå dem og bedømme dem ut herfra. Om man så er enig eller ei, er selvfølgelig en annen sak. Men selve fremgangsmåten ville være et bidrag til en sann økumenisme.

Likeledes: om man skulle isolere Luthers lære om den trellbundne vilje fra hans grunnsyn om frelsen ved troen og nåden alene og dets hvorfor, da ville det være lett nok å lage en karikatur av det spesifikt lutherske og bedømme hele den luthersk-evangeliske kristendom etter den. Det ville være lett, men uriktig og fremgangsmåten ville være svært uøkumenisk.

En økumenisme verdig det navn, går frem på en helt annen måte. Den henger seg ikke i det overfladiske, men lodder dypere og forsøker å forstå og vurdere de andre kristnes standpunkter ut fra en større sammenheng, i et sentralt perspektiv, om man tør si det så.

Fra tid til annen hører man det sagt at sammenlignet med det typisk «katolske», ligger det typisk «evangeliske» i en større grad av radikalisme. Men er det så? Endog en overfladisk lesning av den hl. Birgitta av Sveriges og den hl. Katarina av Sienas vita — begge to offisielt kanoniserte katolske helgener og meget romerske sådanne — viser klart at de var ikke mindre radikale i sin kritikk av visse misbruk i Kirken, og dette navnlig i Rom, enn de største blant reformatorene. Når det gjaldt Evangeliet var den hl. Frans av Assisi ikke mindre radikal enn selve Luther.

Den kjente katolske teolog og økumenist Hans Küng, sa engang at etter hans mening burde en viktig forskjell mellom katolsk og ikke-katolsk kristendom ligge deri at innen «Catholica» er der plass for en mangfoldighet av

stemmer og en pluralisme av åndelige livsholdninger, det ville være svært ukatolsk å legge seg fast på en eneste livsholdning som det eneste mulige. Det er således typisk «katolsk» at en aldri så pronosert og ekstremt gjennomført form av spiritualitet alltid kan finne en plass innen Kirkens fellesskap — den hl. Frans av Assisi er et klassisk eksempel på dette. Da den romerske curia vegret seg å godkjenne hans leveregel, spurte han bare om det ikke skulle la seg gjøre å leve etter hva han tenkte var evangeliets krav. De høye prelater så hans poeng og godkjente denne leveregel, uten at de derfor følte seg forpliktet til selv å følge den. De tenkte seg ikke mindre gode kristne å være av den grunn — og den hl. Frans tenkte det samme, for han fordømte dem aldri, tvertimot. Det er typisk katolsk at en kan innta en ekstrem åndelig posisjon som f. eks. Charles de Foucauld og hans små brødre og søstre innen Kirkens enhet, på talefot med og i broderlig dialog med dem som har andre idealer eller anskuelser. Det er typisk katolsk at endog den mest individualistisk orienterte katolikk kan dra næring for sitt kristne liv fra Kirkens overindividuelle grobunn og i all sin individuelle egn-sindighet allikevel kan finne en plass i Kirkens romslige skjød. Det er derfor også helt i overensstemmelse med «typen» at de såkalte konservative og progressive i dagens katolske Kirke kan være dypt uenige om svært mange ting uten at de derfor stiller Kirken et ultimatum eller drømmer om å begynne et skisma eller en ny sekt.

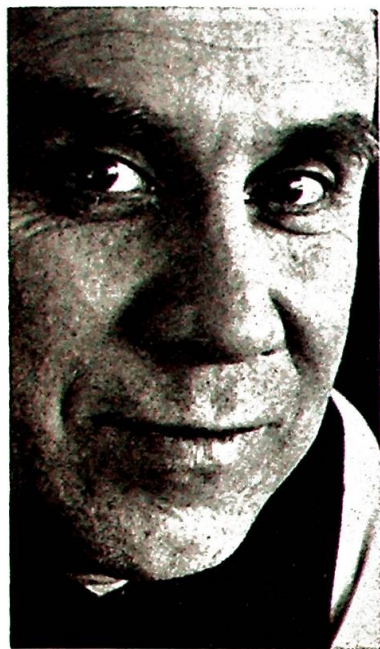
Egentlig er dette ikke noe nytt i kristendommens lange historie. Allerede den berømte filosof og teolog Nikolaus Cusanus (1401—1464) med sin teori om «coincidentia oppositorum» var inne på denne meget dype tanke og brukte den for å fremme økumenismen i ordets videste forstand. Sett i samme perspektiv var den velkjente reformatoriske teolog, Karl Barth, ikke langt fra sannheten da han sa at, etter hans mening, bestod det typisk reformatoriske i et «ene og alene» mens det typisk katolske bestod i et «både-og». En blir storligen fristet til å tenke at i vårt økumeniske arbeide burde vi (kanskje langt mere enn vi hittil har gjort) studere disse kategorier i deres bred-

de og dybde. Hvem vet om vi, som gamle Cusanus i sin tid, ikke nettopp herved kunne finne veien tilbake til en katolisitet som ikke mer trenger til adjektiver som: Romersk eller Gresk eller Anglo eller Evangelisk! Har vi ikke heftet oss for meget ved enkelte konfesjonelle stridspunkter, selv om de kunne være aldri så sentrale, men som tatt ut av «helheten» og deres historiske genesis allikevel aldri kan fortelle oss riktig «hvor» skoen trykker fordi de ikke forteller oss «hvorfor». Har vi kanskje i stridens tummel og apologetikkens hete ikke mistet, mer enn godt er, av sansen for at autentisk kristendom og pluralisme ikke gjensidig behøver å utelukke hverandre? En burde derfor være meget forsiktig med å operere med slike begreper som «populær kristendom» og «elite-kristendom». Det smaker nesten av «det rene evangelium» som, om det eksisterer, ved implikasjon ihvertfall, forutsetter muligheten av et mer eller mindre «urent evangelium». Sant nok er det så at Kirken alltid vil ha bruk for elite-mennesker og elite-grupper. Som den levende organisme den er, har Kirken bruk for en stimulans som driver den fremad og tvinger den til alltid på nytt å søke og å oppdage stedse nye muligheter og former for å leve det kristne liv i overensstemmelse med de stadig skiftende situasjoner. Men disse elite-grupper må aldri få lov til å betrakte seg som en esoterisk klikk eller som en avsondret hellig rest som isolerer seg fra hva gamle Horatius kalte «profanum vulgus» — den store hoben — for så å betrakte seg som Guds utvalgte, de egentlige kristne. Mens de andre måtte nøye seg med en «vulgær» sort av kristendom som holder seg til mer «populære» andakts-øvelser og mindre «åndelige» fromhetsformer.

Som sagt, Kirken trenger til visse elitegrupper. Om de er nødvendige må de få lov til å danne en «gruppe» og leve sitt eget liv. Men alltid innen Kirkens helhet og solidaritet! Deres tilsynelatende «apartheid» må nøytraliseres derved at, siden de er der for

(Forts. s. 376.)

EN UKJENT MERTON

Det er i disse desemberdager ett år siden Thomas Merton døde — på et hotellrom i Bangkok i Det fjerne østen.

Ett år, i våre hvirvlende dager glemmer vi mennesker på kortere tid enn det dessverre. Men Merton er stadig der, vi oppdager fra tid til annen sider ved denne trappistmunken som forbløffer og henrykker oss.

Han blir, kort sagt, stadig mer levende for mange av oss.

En av de første kontaktpunkter jeg personlig fikk med den katolske kirke var Mertons *The Seven Storey Mountain* — den finnes under andre titler også. Jeg fikk fatt på den i en amerikansk billigbokutgave, og det må ha vært mange av oss, verden rundt, som leste boken på ett eller annet sprog og følte det samme:

Her møtte vi en av våre samtidige, ja, en ikke-troende, én oppvokst i kunstnermiljø, hjemme i denne verden — og fulgte ham like inn i et kontemplativt kloster i Statene. Alt ble snudd opp-ned.

Vi kunne endelig innrømme at noe var mulig som vi ikke hadde regnet med.

Siden leste vi flere av de bøkene han etter hvert skrev, i klosteret. Bøker om det kontemplative liv, om bønn, om Gud og mennesket — av og til ypperlige bøker. Vi ante at han noen ganger ønsket å trekke seg enda dypere inn i ensomheten, vi så også med en viss dum bekymring på dette

at han var litt for flittig som skribent. Og vi regnet ham for, vel, godt forvart. En god, ukjent, men god venn som i femtiårene hadde ristet noen av oss våkne med en bok om sin egen ungdom.

Så langt, så godt.

I årene like før hans død, og etterpå, har vi så registrert ting som vi ikke helt visste. Et harmdirrende engasjement i de farvedes frihetskamp i hans hjemland, en tordentale mot de hvites hyklerske fordommer og unnskyldninger i disse ting. En forståelse for dagens politiske problemer, for pluralismens verden, for anderledes troende osv. Den Thomas Merton som skrev *The Seven Storey Mountain* døde minst et par årtier før den Thomas Merton som døde blant buddhister i Asia, verdens mest politiske eneboer, skriver en ung venn om ham. Han forandret manges liv, på forskjellige måter. Han viste blant annet at det var en forbindelse mellom det politiske og det åndelige liv, han ga «en kontemplativ dimensjon til motstandskampen».

Dette er en ukjent Merton for mange av oss.

Mark van Doren har skrevet disse ordene om ham i en artikkel i *America* — de forteller litt til:

«Jeg fikk et kort fra Darjeeling skrevet under Mertons Østen-reise hvor han skulle delta i en konferanse om ordenssamfunnenes problemer i Bangkok: «Det har vært en fabelaktig reise, lamaer og alt mulig. Jeg kommer til å være borte en fire måneders tid omtrent.»

Videre kom en kopi av et brev dattert New Dehli den 9. november (en måned før han døde), sendt til alle hans venner. Det inneholdt en vidunderlig skildring av tre lange samtaler med Dalai Lama, høyt oppe i Himalaya, «de vakreste fjelltopper jeg noengang har sett». I brevet var også andre beskrivelser, av møter med andre buddhister og mange andre forskjellige mennesketyper. «Jeg håper dere forstår hvorfor jeg ikke besvarer post i disse dager,» skriver han. «Jeg er for opptatt av disse inntrykk av klosterlivet og med de studier og den bønn som er nødvendig for at inntrykkene skal bære frukt i meg. Jeg håper at dere ber for meg og for alle jeg møter. Jeg er overbevist om at Gud vil velsigne disse møtene og jeg

håper at begge parter vil lære noe av dem. Jeg håper også at jeg kan ta med meg tilbake til mitt eget kloster i Statene noe av Asias visdom . . .»

«Han kommer til å bli savnet sterkere enn de fleste i vår tid,» skriver Van Doren. «Jeg har aldri kjent et sinn med så store evner, et sinn mer alvorlig — eller mer fullt av lek . . . Det virket aldri som om han gikk trett, vel, hvis han var det noen gang sa han det rett ut i et så eventyrlig vittig sprog og jeg forsto at det fremdeles gikk lyn bak skyene. Og snart var han igjen tilbake for fullt, bok etter bok ble skrevet, han var alltid

Et møte med Asias visdom,

Skaff
St. Olav
en ny
abonnet
i 1970

FOR NOEN AV OSS

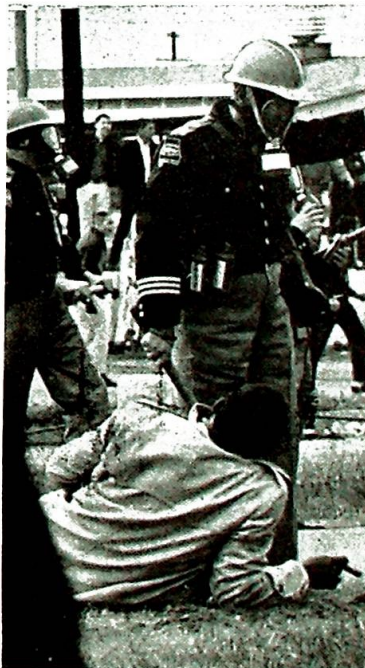
enormt opptatt av det som foregikk i den ytre verden osv. Men for ham var det aldri noen «ytre» verden, han visste blant annet mer om den enn de fleste av oss. Han opprettholdt kontakten med sine utallige venner, han leste alt han kom over, han ba for menneskene hvis utallige skrepeligheter og nød han selv kjente, han deltok i klosterets arbeide og fellesskap — og han trakk seg når han hadde anledning til det tilbake til en liten hytte i skogen hvor han kunne være alene.»

«Jeg besøkte ham fire ganger i Gethsemani og han var den perfekte vert, enda jeg ante hvor opptatt han var. Han snakket til meg om felles venner, James Thurber, Joseph Wood Krutch, Robert Lax, Robert Giroux, vi hadde rideturer over klosterets marker, han kom med skarpe og nøyaktige kommentarer om ting som foregikk i verden — og når jeg skulle reise, fulgte han meg til porten og sendte med meg varme og fortrolige hilsener til mine nærmeste.»

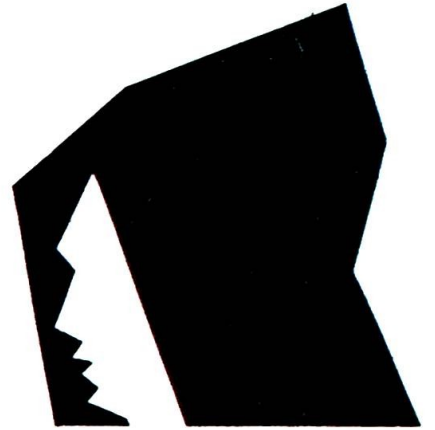
Van Dorens ord er bare ett av mange inntrykk. Merton kunne understreke nødvendigheten av stillhet, av å beskytte sinnet mot travelhet og «timeplaner». Samtidig var han aktivt med i arbeidet for fred og nedrustning, sammen med for eksempel gode venner i staben i Catholic Worker. I et brev til sine forbundsfeller i New York for noen år siden skal han ha skrevet: «Den messen jeg leser den første februar skal være for de som streiker, over hele verden. Og for alle som lengter etter virkelig fred, for alle dem som er villig til å ta på seg den store byrde av tålmodig arbeide, bønn og offer som trenges i fredsarbeidet. Vi kommer ikke til å se resultatene i vår tid, selv om vi klarer å gjennomleve de neste fem år uten å

bli brent. Vi må i virkeligheten be for en dyp og fullstendig forandring i hele verdens mentalitet. Det som vi i tidligere tider har visst om kristen askese går ikke dypt nok til å forstå dagens spesielle problemer og farer. Skjorter av hår hjelper ikke lenger, selv om det ikke er noen skade i å utøve selvbeherskelse. Men viktigere, meget viktigere enn dette er nødvendigheten av en total forandring i våre hjerter og et helt nytt syn på menneskenes verden . . .

Merton er død, men idag — ett år etter hans bortgang — blir vi like opptatt av hans liv og verden. I den lille eneboerhytten han av og til hadde tid til å være i står det kanskje fremdeles et par bokser ol som han alltid hadde til de som besøkte ham. Den japanske Senegai — kalenderen fra 1957 henger antagelig fremdeles på veggen. I det arkivet som står igjen etter ham finnes brever fra Thich Nhat Kanh, Martin Luther King, Dorothy Day, Henry Miller, James Baldwin, fra rabbier, diktere, musikere, militærnektende og mystikere. Hans venn, den sorte slangen lever kanskje fremdeles i uthuset. Han etterlater seg en hel del venner, fra nær og fjern, som har kjent litt fred i hans bøker og vennskap, mennesker som har lært noe av denne munken om hva det vil si å leve i vanskelige tider.

— engasjement i USA's problemer.

DETTE ER OGSÅ . . .

(Forts. fra s. 363.)

«Studentene ville vise alle at de kunne effektivt organisere og drive aksjoner. De ønsket ingen episoder, absolutt ingen voldshandlinger. Studentene bare uttrykte følelser som alle hadde og studentene ba om — og fikk — støtte. Hver dag var det en som leste høyt av de telegrammene som kom inn med lojalitetserklæringer, hovedsaklig fra fabrikkarbeiderne. Vi fikk også vite at den eller den fabrikk hadde gitt pengebeløp til oss, at det og det bakeriet hadde gitt oss gratis brød osv. Det viktigste var kanskje likevel de ti til femten minutters solidaritetsstreiker som mange arbeidere satte igang.

De tsjekkosllovakiske studentene var ikke naive. De hadde sett tanks i gatene. De visste at ondskapen ikke kunne trylles vekk fra deres land. Alle de studentene som jeg snakket med understreket at man måtte vise forsiktighet, at man måtte begrense aksjonene, at man måtte vurdere resultatene realistisk. Det virket som de i høy grad var klar over hva de holdt på med. Ja, det er faktisk det sterkeste inntrykket jeg har — deres bevisste innsats og dette at de ikke hadde noen illusjoner. Og de viste slående at de dog var en faktor man måtte regne med . . .»

A. Lm.

■ ST. OLAV sender en forsinket, men oppriktig ment lykkønskning til pater Johannes Borsboom, rektor ved Jesu Hjerter kapell på Ullernchaussen i Oslo i anledning av hans 80 års dag ved siste måneds-skiftet.

■ Vi gratulerer sognepresten i Mo i Rana, pater Ernst Smieskol som første juledag fyller 50 år. Hans adresse er Skogveien 6, Selfors, Mo i Rana.

Ingen vet ennå hvilke konsekvenser pave Paul VI's første reise til Afrika vil få. Noe er imidlertid sikkert: Hvis man vil vurdere reisesens betydning, må man prøve å forstå også noe av den indre situasjonen i Afrikas katolisisme. Dette gjelder blant annet den politiske og samfunnsmessige rolle som Kirken spiller. I denne artikkelen belyser den vest-tyske skribent Friedhelm Merz forholdet mellom Kirke og stat i Afrika — et utviklingsland med stadig skiftende scener, spesielt tar han for seg situasjonen i de veldige områdene i Midt-Afrika.

Artikkelen er oversatt fra PUBLIK av sr. Mirjam.

Dagens Kirke i Afrika — og med det menes her Kirken i Mellom-Afrika, det «sorte Afrika» — er umulig å forstå i sin mentalitet, oppbygning og arbeidsform hvis vi ikke tar hensyn til kolonitiden. Koloniseringen i det 19. århundre ga misjonene en avgjørende sjanse: I de første årtier var den derfor også i stor grad avhengig av myndighetene. Det faktum at engelskmenn, franskmenn og portugisere fikk makten i disse områdene, sikret nødvendigvis misjonens arbeid. Det er ingen nedvurdering å fastslå dette nå, misjonsarbeidet på den tiden var ikke tenkelig og gjennomførlig på annen måte. Vanskelighetene kom imidlertid senere, især etter den første verdenskrig, fordi misjon og kolonimakt da ikke skilte lag.

Derfor hendte det som måtte hende: De forskjellige kolonimaktens politikk og strategi satte sitt stempel på Kirken. Og Kirken i Afrika ble derfor etter hvert influert og formet på en så spesiell og særpreget måte at det merkes den dag i dag, i slutten av 60-årene. Prosessen ble forsterket ved at misjonene i de franske, britiske og portugisiske områder bevisst praktiserte et meget nært forhold til statsmakten. Hvert enkelt koloniområde ga dessuten Kirken hver sin mentalitet og hver sine arbeidsmetoder. Av den grunn kan man idag ikke egentlig tale om en afrikansk Kirke.

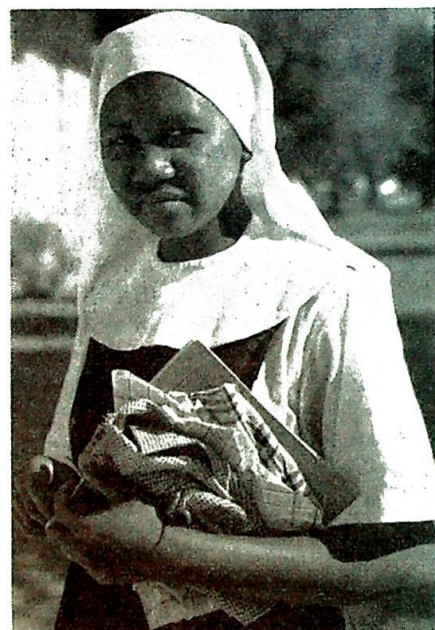
Fire kolonistyrer — fire kirker.

Den engelske kolonipolitikken kjennetegnes av stikkordet «liberalisme». Engelskmennene handlet etter prinsippet om «indirect rule» og lot stort sett afrikanernes stamme-strukturer være uforandret. Koloniregjeringen grep sjelden inn i andre saker, England regjerte med slakke tøyler. Engelskmennene trakk opp hovedlinjene og respekterte forøvrig de autoriteter som allerede eksisterte — dersom disse ikke misbrukte tilliten. På samme måte som kolonistyret forholdt seg overfor høvdingene, på samme måte var også forholdet til misjonen: Man var ikke en spesiell venn, men var heller ingen uvenn. Man respekterte hverandre og vaktet seg vel for å blande seg i den andres affærer. Ikke uten grunn kom de fleste misjonærer fra andre europeiske land, misjonen gikk ikke inn i Englands politiske planer. Noe som imidlertid ikke betyr at misjonen ikke beredvillig tilpasset seg når det gjaldt å realisere de samme planer. Men først og fremst gjaldt det å holde en viss avstand.

Det var annerledes i de franske kolonier. Der hersket en annen strategi. Ifølge tanken om «fraternalisme» forsøkte kolonimakten å realisere sine ideer ned til de minste lokale enheter. Den franske kolonimakts proklamerte mål var å knytte omfattende og «broderlige» kontakter til alt og alle. Afrikanerne skulle ikke gjøres til afrikanere, men til fullgyldige «citoyens francais». Trass i den lovbestemte atskillelse mellom Kirke og stat — slik den gjaldt i selve Frankrike — utviklet det seg et meget intimt og harmonisk samarbeide mellom de to under gjennomføringen av dette program. Statens innflytelse på Kirken og omvendt var betydelig. De brukte hverandre som midler til å gjennomføre hver sine oppgaver. Kirken identifiserte seg samtidig fullstendig med statens anliggender og arbeidet for en systematisk fransk-pregning av koloniene og bar også et hovedansvar for denne politikk i og med at den sto for skole-virksomheten. Fordelene talte for seg. Et bevis på at Kirken spilte en slik rolle i fransk kolonipolitikk er at personalet på misjonsstasjonene hovedsaklig besto av franskmenn. De få ikke-franske misjonærene hadde ikke annet å gjøre enn de

afrikanere som kom: De måtte bli franskmenn i tanker og i atferd.

I Belgisk Kongo og Ruanda-Burundi gjaldt et tredje prinsipp: «paternalismen». Her ble afrikanerne rett og slett oppfattet som barn, barn som man måtte sørge for, men som man heller ikke kunne vente seg mye av. Offisielt var også her Kirke og stat atskilt, men staten støttet misjonsarbeidet nokså rundhåndet med penger. Det hadde sine grunner: Stat og Kirke i de belgiske kolonier praktiserte en klar arbeidsfordeling. Kolonistyret hadde ansvaret for regjeringsoppgavene og den tekniske utvikling. Kirkens områder var sosialvesen og oppdragelse i ordets videste forstand. Det førte for eksempel til at Belgisk-Kongo før frigjøringen hadde en utmerket medisinsk og sosial hjelpeordning for landets befolkning. Eget ansvar fikk derimot ikke befolkningen.

Belgierne tenkte «i lange tidsepoker». Men situasjonen etter at Kongo fikk sin uavhengighet skulle vise hvor lite realistisk disse forestillinger var.

Spor etter fortiden overalt.

I portugisisk Angola og i Mosambique hersket og hersker den dag idag «absolutismen». Kirken er fullstendig innordnet i det statlige system. Her er det intet samarbeide «på avstand», heller ingen arbeidsfordeling som i de andre tidligere afrikanske kolonier. Her bestemmer staten

HVIT

hvilke oppgaver Kirken skal ta seg av. Og Kirken som institusjon adlyder. Den enkelte misjonær som kommer i opposisjon har som regel bare en eneste ting å se frem til: utvisning. Portugal ser ikke på sine besittelser i Afrika som kolonier, men som *provinser*. I konkordatet mellom Vatikanet og Portugal fra 1940 ble dette system offisielt anerkjent. Kirken i Angola og i Mozambique er ikke afrikansk, men portugisisk, til og med kirkerettslig. Hva mer er: misjonærene er ansatt av regjeringen.

En slik orientering om den afrikanske Kirkes historie kan virke vidløftig, men den er nødvendig for å forstå problemene. I hele Afrika finner vi igjen spor etter kolonitiden i Kirken. Ingen kan bebreide den for å være «kolonialismens baktropp», men den bærer likevel tungt på gammel arv.

Afrikaniseringsprosessen har nå startet for alvor i alle afrikanske stater, den eneste unntagelse er de portugisiske områder. Der gjelder «*assimilados*»-politikken fra 1940 uforandret, den som skal omdanne afrikanere til portugisere. Overalt ellers leter imidlertid stat og samfunn etter sin opprinnelige afrikanske identitet. I noen stater, for eksempel Guinea eller Tanzania har prosessen kommet ganske langt, andre steder, som for eksempel Senegal eller Elfenbenskysten, begynner den først nå. I alle tilfelle medfører det hele store problemer for Kirken: Dens fremtid i Afrika avhenger ikke bare av menneskers trosliv, men av om den klarer seg i de vanskelige situasjoner som ganske sikkert vil oppstå underveis i nevnte utvikling.

I de stater som tidligere var engelske kolonier fører afrikaniseringen til at de fleste regjeringer forlater det tradisjonelle, liberale system. De går over til å gi staten monopol på alle områder. Begivenhetene i Nigeria siden 1955 er et typisk eksempel på det. Imidlertid har Kirken fremdeles ikke fullt ut forstått betydningen av systemskiftet. Det merkes på alle plan at den ikke reagerer riktig. Dens selvstyre, som engelskmennene aksepterte, blir ikke i samme grad respektert av de nye styresmakter. Det er ikke nødvendigvis ondt ment, men det har ofte farlige konsekvenser fordi Kir-

ken ikke er tilstrekkelig kjent med Afrikas tradisjon eller ikke eier det som er nødvendig av erfaring og menn for å forhandle med staten som en kvalifisert og kompetent samtalepartner. Den må avfinne seg med tapene fordi den ikke vet hvorledes den kunne ha forhindret dem. I mange tilfeller ønsker til og med staten at Kirken står frem som en suveren og likeberettiget partner. Men den ser seg ikke istand til å innfri slike forventninger. Den er hverken representert i planlegningsarbeidet eller når de viktige avgjørelser blir tatt i saker som direkte angår den. Det gis for eksempel i hele det engelsktalende Afrika ikke et eneste kirkelig institutt for utviklingshjelp. Kirken blir dermed satt til å realisere statlige avgjørelser på dette punkt uten muligheter for å kunne dra lærdom av egen planlegning, uten særlige muligheter til å korrigere. Det er ikke vanskelig å forestille seg hva dette betyr i skole-, sosial- og helsevesen.

I de områder som før var franske er situasjonen annerledes. I noen stater, for eksempel i Senegal, eksisterer ikke noen slike vanskeligheter i det hele tatt fordi denne og andre stater ennå har kolonisystemet som mønster. Lederne av disse stater oppfatter seg selv som «*citoyens français*» slik som den tidligere franske kolonimakt hadde som mål. Kirken har derfor inntil nå ikke den minste vanskelighet med å leve og arbeide i disse strøk, slik den har vært vant til. Men kommer afrikaniseringsprosessen i sterkere grad også her, står Kirken straks i fare. Den er helt gjennom fransk. En afrikaner som deltar fullt ut i afrikaniseringen kan derfor neppe fortsette med å være kristen. Kirken blir et fremmedlegeme — til tross for hva den har utrettet for menneskene, til tross for at den føler seg ett med alle. Da president Sekou Toure i Guinea praktisk talt ga befaling om sitt lands afrikanisering, gjorde han ingen unntagelse for Kirken. Den 1. juni 1967 ble den afrikanisert med et pennestrøk: alt europeisk personell ble utvist.

Tragedien i Belgisk Kongo.

I de områder som tidligere var belgiske utviklet situasjonen seg til tragedie. Kongos uavhengighet ble

vunnet etter et blodig opprør mot paternalismen. Men det fantes ikke alternativer, den unge staten vendte tilbake til det gamle system og disponerte over Kirken, den eneste stabile faktor i dette land. Det førte til at Kirken nå er dømt til å fungere som en kvasi-statlig regjering i Kongos urskoger. Den stiller opp skoledirektører som lønnes av staten, men også misjonsbrødre som statlige «gateinspektører» som skal føre oppsyn med veiarbeidere og lønne dem. Den eier det eneste kompetente universitet og garanterer helsevesenet. Den dag kommer da et kupp av utilfredse mot staten også blir et kupp mot Kirken. Kirken ser nok denne situasjon, men den øyner ingen muligheter til å forandre den. Trekker den sine folk ut av mange ansvarlige stillinger, vil den utvilsomt bli beskyldt for å svikte sitt sosiale ansvar.

I Angola og Mozambique er Kirken fremtid noye trukket opp. Blir områdene noen gang uavhengige, har de ikke plass for Kirken slik de kjenner den. Den er altfor innfiltrert i statens affærer og derfor kompromittert. Selv ikke mange gode presters innsats og personlige redelighet vil kunne forhindre dette. Det eneste måtte være at roret legges om straks. Hvis den ikke klarer å komme løs av statens lenker, har Kirken ingen fremtid her. I alle fall ikke i en lang overgangstid.

Det er umulig å forutsi fremtiden for hele Kirken i det sorte Afrika. Ikke engang den nåværende situasjon vil alle steder svare til det som er skrevet i denne artikkelen. Bildet av den afrikanske Kirke er for komplisert og for forvirrende til at man med få ord kan gi et klart inntrykk. Men

(Forts. n. side.)

«HOVEDSAKEN AT ARBEIDET

SØSTER INTEMERATA VAN DER HEYDEN INTERVJUES

Bispedømmet trenger handlingsmennsker. La oss presentere en av dem:

Søster Intemerata van der Heyden tilhører misjonskongregasjonen St. Antoniussøstrene. Hun kommer fra Brabant i Holland, 18 år gammel sluttet hun seg til kongregasjonen. Hun kom til Norge i 1946 og har vært her siden, bortsett fra et fem års avbrudd i 1955—60 som hun tilbrakte i Kongo.

Hun opplevet oppstanden og urolighetene der, men det er opplevelser hun ikke vil snakke om — det hele var for uhyggelig til det. Søster Intemerata er nederlandsk statsborger, men skulle gjerne ha blitt norsk, hvis det praktisk lot seg ordne. Men i en misjonskongregasjon må søstrene være forberedt på forflytninger.

Ved siden av alle sine sosiale gjøremål som menighetssøster i St. Olav katolske menighet, hjelper søster Intemerata Biskopen med husholdningen, og når tiden tillater det, må hun hjelpe til i bispegården. La oss imidlertid høre fra søster Intemerata selv hvorledes en katolsk menighetssøster i Norges hovedstad har sin tid og sitt arbeide fordelt. For tiden er søster Intemerata knyttet ikke bare til menighetspleien i St. Olav menighet, men også til St. Hallvard katolske menighet. Hennes ønske er at St. Hallvard får sin egen menighetssøster.

— Min hovedoppgave er å besøke enslige og gamle, forteller søster Intemerata. — I St. Olavs menighet har jeg en besøksliste på over 100 personer — i St. Hallvard omkring 40 per-

soner, som alle er katolikker. De er i alderen fra 70 år og oppover. Jeg vet så noenlunde om hvorledes disse trosfeller har det. I tillegg har jeg en del yngre, ensomme og syke som jeg besøker. Meningen er at jeg skal holde regelmessig kontakt med alle disse personer, men det har jeg ikke klart. Rent praktisk har jeg innrettet besøkene slik at jeg besøker de som er helt hjelpeløse opptil tre ganger i uken. Andre får besøk én gang i uken, mens andre igjen bare får besøk hver 14. dag — alt etter behovet. Jeg forsøker å huske runde fødselsdager — da får vedkommende blomster med hilsen fra sognepresten og menigheten. Til jul får de fleste pakker — siste jul kjørte jeg rundt med pakker til de som bare har alderstrygd, og med blomster til de som kanskje har noe bedre råd, men som trenger å se at Kirken ikke har glemt dem.

For dem som måtte være interessert i tall, kan intervjueren opplyse at søster Intemerata i de siste år har avlagt omkring 500 slike besøk, ved siden av at hun hver søndag kjører trosfeller til kirken.

— Selv regner jeg ikke i tallstørrelser. Jeg er mer interessert i om de jeg har besøkt, virkelig har hatt nytte av det.

På spørsmål om ikke legfolk kunne avlaste henne i arbeidet med menighetssøsterarbeidet, når det er mangel på søstre, svarer søster Intemerata:

— Det må nok være en søster som utfører menighetspleien. Det er gratarbeide, og man må vel regne med at en legmann som skulle ta et slikt heldagsarbeide, måtte ha lønn for det, hvis det skulle være levebrød samtidig. Jeg tjener ingenting, men jeg får jo alt jeg trenger. Jeg må stå fritt, slik at jeg kan gå til alle som trenger hjelpen.

— Finnes der et organisert menighetssøsterarbeide i Oslo katolske menigheter?

— Nei, jeg er alene om arbeidet. Jeg kunne derfor godt tenke meg at menighetssøsterarbeidet ble organisert.

— Kunne det være en oppgave for menighetsrådene?

— Ja, så absolutt. Det måtte faktisk være en viktig oppgave for disse å få i stand et slikt arbeide, kanskje gjennom en felles ordning i Caritas'

regi. Pastor Taxt vil at jeg skal være i Caritas to timer daglig og at jeg skal ha kartotek der, slik at folk kan vite at de når meg der, noen timer hver formiddag. Men før jeg får avlastning i besøksarbeidet, har jeg vanskelig for å avse tid til det.

— Hvorfor akkurat Caritas?

— Fordi Caritas allerede arbeider i sosialsektoren. I Fagerborggaten 17 har vi hver onsdag fra klokken 11 til ut på ettermiddagen en kontaktklubb for eldre, enslige katolikker. Til denne kontaktklubben kunne vi forresten trenge hjelp fra yngre legfolks side. Lederen av Caritas Norge, pastor Taxt og jeg kjører de gamle til og fra. Hvis noen legfolk i Oslo har fri onsdag formiddag og disponerer bil, ville jeg være takknemlig for hjelp til denne kjøringen.

Søster Intemerata tier for det meste i forsamlinger, men «tenner» hun, for å si det på godt norsk, har hun sine meningers mot — og lar seg ikke stoppe av høflighetsfraser.

— Er katolikkene flinke til å hjelpe hverandre, søster Intemerata, eller er vi stort sett likegyldige overfor vanskeliggjorte trosfeller?

— Det er ikke lett å svare på det spørsmålet. Katolikkene er vel ikke likegyldige, men få har meldt seg for å hjelpe. Fellesskapet i Oslo vanskeliggjøres av avstandene — katolikkene bor spredt, langt fra hverandre. Hvis vi flere steder kom mer sammen til kirkekafe etter høymessen, ville kontakten kanskje bli bedre, og vi kunne yde hjelp og fellesskap på den måten. Ellers går det jo an å spørre presten eller søstrene om det er noen som trenger hjelp. Og hvis man tilbyr seg å hjelpe, bør man fortsette å gå og ikke bare gjøre det to-tre ganger. For da blir det bare verre. Man skal helst ikke nevne navn, men jeg kan ikke la være å fremheve frk. Margrethe Falkanger som eksempel på den trofaste hjelper. Dessverre finnes det ikke mange som henne.

— Hva kunne De ønske anderledes?

— Først og fremst at vi fikk litt mer orientering om hva som skjer i kirken — i sær om hva som skjer om søndagen. Mange savner litt om liturgien fra søndagens messe i St. Olav. Mange som ikke kommer i kirken, føler seg fremmed overfor den. I det

SORT OG - - -

(Forts. fra forrige side.)

ett er sikkert: Kirken i Afrika har bare en fremtid hvis den klarer å bli fullstendig afrikansk i sin mentalitet. Den må ta del i den samme afrikaniseringsprosess som de enkelte stater og nasjoner har satt seg som oppgave. Det betyr at Kirken ikke bare må nøye seg med å utdanne innfødte biskoper, prester og ordensfolk. Hudfargenes politikk er ikke nok. Kirken må kvitte seg med alt som er spesielt europeisk.

BLIR GJORT»

AV BABY JOHANNESSEN

minste burde sogneprest eller menighetsråd sørge for at det stensilerde arket som legges ut i kirkene hver søndag, blir sendt til alle syke og gamle som ikke kan komme i kirken. Og så vil jeg sette fingeren på noe som lenge har ergret meg. Når noe spesielt forestår i kirken, det være seg en hjemlig høytidelighet eller når vi får et eller annet celebret geistlig besøk, så blir nesten hele St. Olav kirke reservert for innbudte. Gamle, trofaste katolikker må stå bakerst i kirken — de som har vært tilsluttet kirken i mange, lange år — som plikt-opplyllende har lagt sin kollekt i bøs-sen i en hel menneskealder. De gamle katolikkene burde ha reserverte plasser. Var det ikke på tide at *de* en gang ble hedret?

— Hvilken hjelp og tjeneste er det mest behov for? Hvilke vanskeligheter er det våre tilårskomne trosfeller har? Hvorledes kan vi som er friske og rørlige hjelpe, for derved å avlaste søstrene? Hva er det mest behov for?

— Det er *mest* behov for å kontakte de ensomme — det er ikke vår oppgave å gå og vaske og skure, selv om det heller ikke skal forsømmes. Vår plass er der hvor mennesker er ensomme, hvor der er problemer. Vi kan ikke forbedre tilstanden, men vi kan være til trøst ved å *være* der en liten stund. Det er en lettelse for de ensomme å vite at noen bryr seg om dem. Og her vil jeg gjerne komme med et hjertesukk. Vi søstre og prest-er skal ikke først og fremst gå dit hvor vi blir oppvartet og hvor det er hyggelig, men der hvor det er sorg og ensomhet og sykdom. Når vi har lovet at vi vil komme, må vi holde det — eller få gitt beskjed, hvis vi ikke kommer.

— Jeg mener ikke at vi ikke skal ha det hyggelig, men vi må ikke glemme de som er ensomme og som virkelig trenger vårt besøk. Ofte er det forresten like berikende for oss selv å få besøke de ensomme og syke.

— Å besøke trosfeller uten pårørende som er kommet på sykehus, er en annen oppgave. Vil man gi en gave til noen, det være seg en reiseradio eller noe annet som kan gi adspredelse, en bok kanskje, tar sognepresten sikkert imot gavene og fordeler dem til de trengende.

Menighetssøster som ikke lar seg stoppe av høflighetsfraser.

— Blinde trenger følge til kirken og til små spaserer, og til høytlesning. Og ellers vil jeg si at hvis noen vet om trengende, det behøver ikke nødvendigvis å være eldre — det kan være trosfeller som er invalide eller nervøse — og som de selv ikke har tid eller krefter til å besøke, vil sognepresten eller jeg gjerne ha beskjed, slik at noe kan bli gjort for de ensomme.

— Søster Intemerata, dette er jo et stort felt — hva *kreves* egentlig av legfolk som vil hjelpe trosfeller på denne måten?

— Først og fremst skal man være klar over at all slik tjeneste som det her er tale om, krever takt og atter takt og respekt for medmennesket. Er man usikker, skal man snakke med en prest på forhånd — han har erfaring i sjelesorg og vil kunne gi en del gode råd. Og jeg gjentar: vi må kunne stole på den som tilbyr seg å hjelpe — ellers er hjelpen til ingen nytte.

— Til slutt: Har De fått noen idéer fra Holland — der skjer det adskillig nytt i den katolske kirke for tiden?

— Faktisk, ja, også for det arbeide vi her snakker om. I Holland har man

fått i gang et arbeide blant katolik-kene som er meget nyttig. Legfolk ofrer en uke av sin ferie på oppgaven. Sengeliggende pasienter har som oftest noen som steller for seg, en husmor eller hvem det måtte være. Leg-folket avløser disse faste hjelpere, som trenger ferie, eller de gir av sine feriepenger, slik at de kan komme bort på ferie, i en dertil leiet hytte, pensjonat eller annet feriested. På den måten får de som ellers steller de syke, en velfortjent ferie de kanskje ikke ville ha fått.

Hvorfor driver De med dette arbeidet?

— Jeg er blitt bedt om å gjøre det — og liker det godt.

— De har med andre ord fått kallet til dette?

Søster Intemerata ser spørrende på intervjueren: — Kall? Å være kristen er i seg selv et kall, for oss alle — det er ikke noe som kommer flytende på en fjel plutselig til den enkelte av oss.

— For meg er hovedsaken at arbeidet blir gjort, og at vi ikke bare snakker om det i det uendelige.

EN FAMILIE FRA

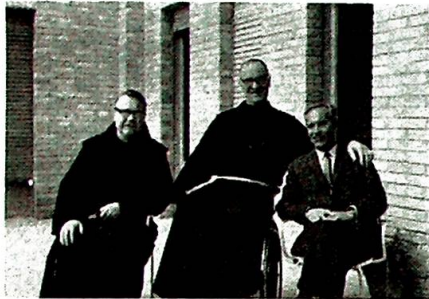
Det er ikke lenge siden en god venn fortalte meg at han ikke kunne fordra tanken om å hilse Jul med sin glede velkommen. Det var ikke akkurat at det manglet ham på et barnlig sinn. Men nå hadde en fått høre så meget om dette med fred over jorden og til gjengjeld sett så lite til fred, endog blant kristne mennesker, at nå kunne det være det samme for ham. Ingen glad Jul der i gården, takk!

I Umbrias skjønne Rietidal, like overfor Greccio by, er det en skogbevokst klippe hvor den hellige Fransiskus av Assisi og hans brødre hadde — og fremdeles har — et lite kloster. Nær ved klosteret finnes der en klippehule. Der lot den hellige Fransiskus i året 1223 oppstille en krybbe for å feire Julen på en måte hvis make verden før aldri hadde sett. Alt måtte tilberedes der ganske som i Bethlehems stall. Og Julaften, henimot midnatt, kom brødrene over fra klosteret, og hele egnens befolkning strømmet sammen til julefest. Alle bar tente fakler, og rundt krybben sto brødrene med deres kjerter, så der ble lyst som den klare dag under stenekenes mørke hvelvinger. Over krybben som alter ble derpå messen lest. Og da evangeliet var sunget, sto Guds helgen ved krybben og oppfordret alle til å søke den Herre Jesus Kristus, Han som selv er Evangeliet, det glade budskap om fred over jorden for alle mennesker av god vilje, for det er over dem at Guds nåde hviler. Uten dette Evangelium ingen fred, ingen ekte og varig fred, enn ikke blant kristne mennesker.

Det gis tusener og atter tusener som hvert år drar for å besøke Assisi lille by der den ligger høyt under Monte Subasio. Det ligger jo i sakens natur at en «besøkende» er en som, på sett og vis, er en «søkende» etter det han ikke synes å finne annetsteds. For langt de fleste vedkommende er det den hellige Fransiskus' evangeliske personlighet de søker å komme i kontakt med. Til de grader står han fremdeles den dag idag for verdens bevissthet som ett av de store vidner om Evangeliets udødelige kraft til å gi frelse og fred. Hans hilsen til alle han møtte var: «Pace e bene — fred og alt godt.»

En får mer og mer inntrykk av at kristendommen, slik den stort sett leveres og praktiseres idag, ofte savner

den indre sjelsstyrke og vitale slagkraft til å møte dagens problemer. Mange synes at bare en radikal fornyelse av det kristne liv ville være istand til å gi overbevisende løsninger. At det er bare et ekte evangelisk liv som kunne gi vårt samfunn den dypere dimensjon som det trenger for å bli orientert rett og riktig om dets egentlige mening. For sant å si, det gis mange idag som ikke vet sin arme

Velkommen til Centro Ecumenico Nordico —

råd med seg selv eller livet i vårt velferdssamfunns sosiale og økonomiske trygghet og tekniske mekanisering.

Ansikt til ansikt med denne problematikken møter de reformatoriske og katolske kristne hverandre, på tvers av alle konfesjonelle grenser, i en felles menneskelig og kristen bekymring. Den åndelige og moralske nødsituasjon som menneskeheten befinner seg i idag, ikke minst i den vestlige verden, er en tvingende invitasjon til å rekke hverandre hånden for i broderlig fellesskap å finne tilbake til Evangeliet, til en mer radikal kristen levemåte, til en mer overbevisende Kristi etterfølgelse.

Både Rom og Reformasjonen er idag dypt overbevist om at det er ene og alene dette «tilbake» som kan hjelpe deres respektive kirkesamfunn samt deres medlemmer ut av det uføre og den isolasjon hvori de, tross all sin gode vilje, befinner seg i en mer og mer sekularisert og desakralisert verden. Kun dette «tilbake» kan by et fornyet og klart fremtidsperspektiv til dem, som enten de vil det eller ei, må hankses med et nytt menneske- og verdensbillede. For det er nettopp i Jesus Kristus, slik vi kjenner Ham fra evangeliene, at Gud har sammenfattet alle ting i enheten, såvel de jordiske som de himmelske, og åpen-

bart seg som «den der kommer», den som stadig kommer oss imøte, som «vår fremtid» — helt til Herrens dag da «tiden ikke skal være mer».

Med blikket rettet mot denne fornyelse og fremtidsorientering er det interessant å merke seg at såvel mange reformatoriske som katolske kristne ønsker å la seg inspirere av en mann som hører deres felles kirkehistoriske fortid til: den hellige Fransiskus av Assisi.

At folk fra Norden hører med blant disse, fremgår tydelig av at de hvert år i stadig større antall begir seg til Assisi. Som rimelig kan være er de fleste av dem ikke-katolikker. Sammen med sine katolske med-kristne drar de til St. Fransiskus' egen by, det sted hvor Herren benådet ham så høyt, fordi de bevisst eller ubevisst, søker hva Assisi's Poverollo på en slik autentisk og overbevisende samt betagende måte virkeliggjorde. Noe de selv føler savnet av og gjerne vil bli mer beriket av, nemlig: et fullverdig menneskeliv som følge av en konsekvent og radikal kristen livsholdning og praksis.

Selv om Assisi åpenbarer seg mer eller mindre spontant for alle som kommer dit, så er en god vilje allikevel ikke nok til å erstatte en dypere innsikt i stedets religiøse, spesielt fransiskanske verdier, samt dets historiske og kulturelle skatter.

For å kunne hjelpe til med å bibringe denne innsikt på en god og formålstjenlig måte, ble i 1966 opprettet et Sentrum med navnet: *Centro Ecumenico Nordico*. Ordet «Nordico» tyder på at, selv om det ikke vil avvise noen, er dette Sentrums hovedformål, både nå og senere, i første rekke og med klart uttalt preferanse å stå til rådighet for besøkende fra de skandinaviske land.

Som det fremgår av navnet, er *Centro Nordico* et «Økumenisk» sentrum, og dette i ordets mest opprinnelige og videste forstand. Det vil holde sine dører såvelsom sitt hjerte åpne for alle mennesker av god vilje i hele «oikumene», det er: i hele den bebodde verden, og dette uansett deres forskjellige kristne konfesjoner eller endog uansett deres livs- og verdensanskuelse.

Fra tid til annen trenger de fleste

NORDEN — I ASSISI

mennesker, både fysisk og psykisk, å falle til ro for å komme til hektene igjen i en altfor hektisk tidsalder. Noen dager, eller noen uker i Assisis vakre og harmoniske omgivelser og under god forpleining vil være til stor hjelp i så måte.

Men det må bli sagt klart fra at dette Centro ikke er noe pleiehjem, ikke noe pilegrimsherberge, ikke noe turistcenter og heller ikke noe ungdomsherberge i ordets vanlige forstand. I overensstemmelse med sin originale inspirasjon er det et «øumenisk» sentrum i ordets kristne mening, såsom det blir forstått idag. Men det spesielle er i dette tilfelle at det ser på den kristne øumenikk så å si gjennom St. Fransiskus' øyne. Uten på noen måte å ekskludere den fagteologiske, systematiske øumenikk, har dette centros øumeniske målsetning allikevel en langt videre ramme og bærer en utpreget praktisk evangelisk signatur.

Med respekt for alle og uten noen-somhelst tanke på proselytisme, eller på å forsøke å absorbere annerledes-troende mennesker i en allerede eksisterende katolsk kirkelig enhet, streber dette Centro etter å la alle som måtte ønske det, ved hjelp av den hellige Fransiskus' inspirasjon, trenge dypere inn i Evangeliets budskap gjennom den enkle praktiske erfaring av vår enhet i Kristus i fellesskap med andre kristne over alle konfesjonelle grenser.

For å muliggjøre dette, er Centro Ecumenico Nordico, åndelig sett, bygget rundt en liten fransiskansk øumenisk familie som kalles: «La fraternita». Den er en gruppe av menn

og kvinner som bor i Centro permanent eller for et visst tidsrom hvert år. De vier da sin tid, sine kunnskaper og eventuelle talenter til Centro's interesser og virkefelt. Denne gruppe består av menn og kvinner av forskjellige kristne konfesjoner. Ved sitt liv i et fransiskansk evangelisk fellesskap forsøker de å oppleve og praktisere den kristne enhet i en atmosfære av brorskap og gjensidig respekt for hverandres særegne åndelige arv. De vil bidra til de kristnes gjenforening ved å by Centro's gjester ikke bare husly og kjærlig omsorg, men også ved å gi dem, om de selv ønsker det, anledning til å ta del i gruppens felles bønn, måltider, studium, dialoger og rekreasjon. Gruppen ser det også som en del av sin øumeniske oppgave å hjelpe sine gjester til å få så rikelig utbytte som mulig av sitt møte med Assisis kulturelle, historiske og spesielt fransiskanske verdier, samt å organisere utflukter rundt om i det naturskjønne Umbria.

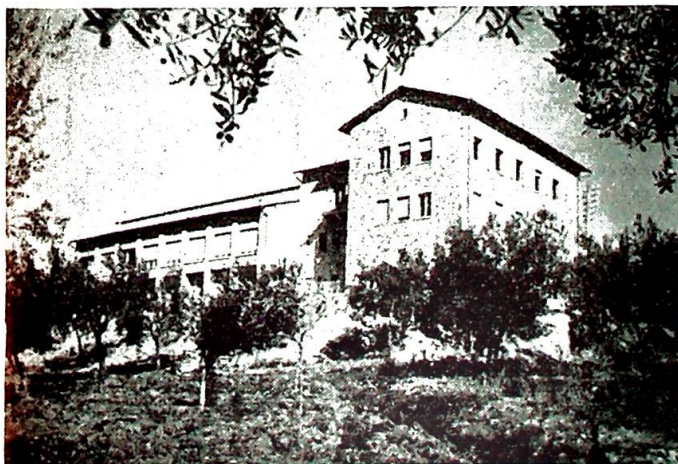
For å kunne tjene sitt formål på best mulig måte har Centro siden slutten av 1968 fått seg en mulighet til å skaffe seg helt ideelle lokaliteter. Idag har det til sin disposisjon et tilstrekkelig antall eneværelser og dobbeltværelser, samt en stor prektig sovesal for ungdomsgrupper. Det har ennvidere et stort kapell, et auditorium, et konferanserom, bibliotek, en stor spisesal, moderne kjøkken, og naturligvis det nødvendige sanitæranlegg med bad og separate dusjrom, samt to store terrasser som vender ut både mot Assisi og Monte Subasio, og mot Porziuncola og den herlige um-

briske slette. Helt spesielt må det nevnes at på Centros eiendom finnes det sportsplasser og et svømmebasseng, noe som gjør det velegnet til, innen de øumeniske kontakters ramme, å organisere sammenkomster for interesserte ungdomsgrupper. Centros skjønn beliggenhet og tiltalende innredning vil dessuten virke meget tiltrekkende på dem som i sin velfortjente og høyst nødvendige ferie der vil få ro og hvile og finne veien og gleden i den øumeniske ånd som hersker der.

I år har der vært mange gjester i Centro. Før de reiste tilbake til sine respektive hjemland, fortalte de at de hadde følt seg riktig «hjemme» der, som medlemmer av en stor familie. De lovet å komme tilbake igjen og bringe mange flere med seg. Dette er jo den best mulige anbefaling det kunne ønske seg. Allikevel fortjener dette øumeniske Sentrum å bli enda langt mer kjent, og det trenger til mange menneskers sympati og støtte om det fortsatt skal kunne gjøre sin gjerning og utvide den til full kapasitet.

En har derfor opprettet i Norge, i likhet med Sverige, en støtteorganisasjon. Dens sekretær er: Fru Ebba Schjetlein — Furulundveien 1, Bestun, Oslo (telf. 55 56 67). Her vil man kunne få alle de opplysninger en måtte ønske vedrørende Centro og et eventuelt opphold der.

Det er sagt av hans biograf at under hans julefeiring i Greccio tok den hellige Fransiskus Jesusbarnets statue i sine hender og at den der og da ble levende igjen. Dette ble tatt som et symbol på Poverelloen's særegne evne til å bringe mennesker tilbake til Evangeliets Herre og til å gjenforene dem i gjensidig kjærlighet og fred. Det er nettopp dette Assisis Centro Ecumenico Nordico vil forsøke å tilveiebringe: at alle må være ett i Kristus.

— i det naturskjønne Umbria.

ST. OLAV — Katolsk tidsskrift for religion og kultur. Koster kr. 35 i året. Se ekspedisjonens adresse og telefonnummer på siste side.

GDUSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER	Stille messe	Høymesse
OSLO: St. Olavs kirke, Akersveien 5. Biskopen og prestegården 20 72 26. Sogneprestkontoret 20 72 44	9.00 9.45 og	11.00 19.00
<i>St. Hallvard kirke, Fransiskanerne,</i> Enerhaugt. 4, tlf. 67 23 83	8.35 18.00	11.00 —
<i>St. Dominikus kirke, Dominikanerne,</i> Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71	9.00 10.00 18.30	11.00 —
<i>Vår Frue Villas kapell, Montebello,</i> Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	8.30	—
<i>Grefsen kapell, Glads vei 23, tlf. 15 32 44</i>	11.00	9.30
<i>Lunden kloster, Øvre Lunden, tlf. 212587</i>		10.00
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 22 209	8.00	10.45
BERGEN, St. Paul kirke, Christiesgt. 16, tlf. 15 410	9.00 19.00	11.00 —
<i>Vår Frue kirke,</i> Helleveien, tlf. 57 353 — 57 707	9.30 19.00	— —
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, Cappellensgt. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongens gt. 9, tlf. 11 438	9.00	11.00
HALDEN: St. Peters kirke, Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168	8.00	10.45
HAMAR: St. Torfinns kirke, Torvg. 113, tlf. 23 751	8.30	11.00
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Haralds gt. 21, tlf. 23 195	8.30	11.00
HØNEFOSS: St. Theresias kirke, Vesterngt. 5, tlf. 21 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND: S.: St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3, tlf. 24 225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: Mariakapellet, Weidemannsgt. 3, tlf. 52 550	—	10.00
LILLESTRØM: St. Magnus kirke, Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: St. Mikals kapell, Ryggeveien 24, tlf. 51 038	—	11.00
PORSGRUNN: Vår Frue kirke, Sverres gt. 26, tlf. 50 793	8.30	11.00
SARPSBORG: St. Olavs kapell (1. og 3. søndag) O. Haraldssonsgt. 49, tlf. 53 765	17.30	—
STABEKK: Maria kirke, Nyveien 17, tlf. 53 77 35 Veståsen kapell	8.30 19.00	10.45 9.30
STAVANGER: St. Svithun kirke, Dronningens gt. 8, tlf. 25 534	8.00	10.45
TØNSBERG: St. Olavs kirke, Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949	8.00	10.45
TRONDHEIM: St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2 Biskopen og prestegården tlf. 21 214 <i>St. Elisabeth hospital, Ila tlf. 21 670</i>	8.45 19.00 6.15	11.00 —
KRISTIANSUND N.: St. Eysteins kirke, Flintegt. 5, tlf. 72 779	8.00	11.00
LEVANGER: St. Torfinns kirke og <i>St. Eysteins sykehjem, Jernbanegt. 29</i>	8.30	11.00
MOLDE: St. Sunniva kirke, Parkveien 23, tlf. 51 467	8.30	11.00
ÅLESUND: Vår Frue kirke, Nørvesund, tlf. 37 558	8.30	11.00
TROMSØ: Vor Frue kirke, Storgt. 94 Biskopen og prestegården, tlf. 3604 <i>St. Elisabeth hospital,</i> Mellomveien 50, tlf. 81 050	8.15 6.20	10.30 —
BODØ: St. Eysteins kirke, Hernesveien 22, tlf. 81 783	8.15	10.30
HAMMERFEST: St. Mikael kirke, Salsgt. 52, tlf. 1447 (1. VII—31. VIII St. Elisabeth Institutt, tlf. 1392)	19.00 8.00	10.30
HARSTAD: St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 61 501	8.00	10.30

Jule- og nyttårgudstjenester i Oslo

ST. OLAVS KIRKE, Akersv. 1.

Julaften kl. 24.00: Midnattsmesse v/biskop Gran.

1. *Juledag* kl. 9.00: Messe. Kl. 9.45: English Mass. Kl. 11.00: Høymesse.

2. *Juledag* kl. 11.00: Høymesse.

Søndag etter jul 28/12 kl. 9.00: Messe. Kl. 9.45: English Mass. Kl. 11.00: Høymesse. Kl. 19.00: Messe.

Nyttårsaften kl. 18.00: Takkegudstjeneste v/biskop Gran.

1. *Nyttårsdag* kl. 9.45: Messe. Kl. 11.00: Høymesse.

ST. HALLVARDS KIRKE, Enerhauggt. 4

Lørdag 20. des. kl. 17.00: Botsandakt og anledning til skrifte.

Tirsdag 23. des. kl. 19.00: Botsandakt og anledning til skrifte.

Julaften kl. 14.00: Barnegudstjeneste. Kl. 24.00: Midnattsmesse.

1. *Juledag* kl. 9.45; kl. 11.00: Høymesse. Kl. 18.00: Messe.

2. *Juledag* kl. 8.35; kl. 11.00: Høymesse. Ingen aftenmesse.

Nyttårsaften kl. 10.00: Takkegudstjeneste.

Nyttårsdag kl. 9.45; kl. 11.00: Høymesse. Ingen aftenmesse.

ST. DOMINIKUS KIRKE, Neuberggt. 15.

Julaften kl. 16.00: Barnegudstjeneste. Kl. 24: Midnattsmesse.

1. *Juledag*: Kl. 9.00 og 10.00: Dialogmesser. Kl. 11.00: Høymesse. Ingen aftenmesse.

2. *Juledag* kl. 11.00: Høymesse. Ingen aftenmesse.

Nyttårsaften kl. 18.30: Messe med preken.

Nyttårsdag kl. 10.00: Dialogmesse. Kl. 11.00: Høymesse. Ingen aftenmesse.

GREFSEN KAPELL, Glads vei 23.

Julaften: Kl. 16.30 messe.

1. *Juledag*: Som vanlig søndag.

MARIAKIRKEN, Nynv. 17, Stabekk.

Julaften kl. 15.30: Barnegudstjeneste. Kl. 24: Midnattsmesse. Anledning til skrifte hele dagen til kl. 17.00.

1. *Juledag*: Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 10.45: Høymesse. Kl. 19.00: Aftenmesse. Veståsen kapell kl. 9.30: Messe.

2. *Juledag*: Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 10.45: Høymesse.

Nyttårsaften: Kl. 18.00: Takkegudstjeneste.

Nyttårsdag: Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 10.45: Høymesse. Kl. 19.00: Aftenmesse.

VÅR FRUE VILLAS KAPELL, Montebello.

1. *Juledag* kl. 8.30: Høymesse.

2. *Juledag* kl. 8.30: Stille messe.

LUNDEN KLOSTER.

Julaften kl. 22.45: Matutin. Kl. 24.00: Messe.

1. *Juledag, 2. Juledag, Nyttårsdag*: Kl. 10.00: Høymesse. Kl. 17.45: Vesper.

JULETREFESTENE I OSLO

holdes i år i St. Olavs foreningslokale, Akersv. 5.

LØRDAG 3. januar kl. 16.30 til kl. 19 for barn. Entré kr. 3.— for alle.

SØNDAG 4. januar kl. 19.30 (etter aftenmessen) for voksne. Entré kr. 10.—. For ungdom kr. 5.—. Varm mat.

Det er hygge i en
pakke Tiedemanns Gul

-fordi den smaker så godt!

TIEDEMANNS GUL

LETT
MIXTURE
2

FINT SNITT

TIEDEMANNS TOBÅKSPABRIK
PHIVILEGERET 1778

00-2002-04

A/S NOREXIM

IMPORT - EKSPORT

Bogstadvn. 46

Oslo 3

Tlf. 69 53 93

Telex 11 186

*det koster å bli født
med ski på bena!*

Selv den som blir født i et land hvor «Skisportens Vugge» sto, får ikke noe gratis. Det krever personlig innsats - og hjelp fra andre. Hjelp gjennom informasjonsarbeid og propaganda, instruksjon og kursvirksomhet.

I dette arbeid står Norges Skiforbund sentralt. Forbundet er det organisasjonsmessige midtpunkt for all aktiv skiidrett i landet. For å kunne fylle sin oppgave trenger Skiforbundet et solid økonomisk grunnlag. Det trenger inntekter. Det trenger oppspart kapital. Det trenger en bankforbindelse. Gjennom nesten 40 år har Andresens Bank ydet Norges Skiforbund sine tjenester. Jo, vi har kunder som er større. Men så yder vi heller ikke service etter størrelse.

Norges Skiforbund. Stiftet 1908. Kunde hos oss fra 1930.

bygg fremtiden på bank

ANDRESENS BANK

hele Kirken, stiller de seg helt og holdent til hele Kirkens tjeneste, hele det Guds folk som består av både åndelige og langt flere uåndelige og alminnelige mennesker. Skulle slike grupper ikke gjøre dette, men i åndelig selv-godhet skille seg fra Kirkens helhet eller «katolisitet» blir de til «sekte» i ordets opprinnelige forstand. Men skilte fra denne «helhet» vil de, som Kirkens historie viser det ganske klart, snart overleve sin originelle vitalitet og utarte i egensindige konventikler, opptatt med krakilske spissfindigheter, grådige etter usedvanlige personlige religiøse opplevelser. Siden Guds Sønn er blitt menneske og Hans Inkarnasjon omfatter hele menneskeslekten i alle dens fremtoninger og aspekter, unntatt synd, er det klart at som kristne bør vi vokte oss mot all åndelig eksklusivisme og mot all eksklusiv åndelighet.

Vi bør være på vakt og ikke falle for den eldgamle, men alltid nærliggende fristelse til å gjøre visse bestemte samtidige, og forøvrig korrekte, krav man tenker å måtte stille til kristent liv og fromhet til den eneste norm for alt som heter kristent åndelig liv og fromhet i alle tider og på alle steder og for alle mennesker,

uansett deres kultur og mentalitet og tradisjoner og muligheter forøvrig. Det ville således være lett nok å stille opp en ideal liturgisk fromhet og åndelighet mot en virkelig men mer populær sort av kristen fromhet og åndelighet som kanskje fra tid til annen lukter lovlig meget av denne jord. Det er lett nok. Men er det ærlig og er det riktig? Ihvertfall er det en trøst å vite at Gud ikke bare er himlens, men også jordens Skaper. Det er lett nok å konfrontere, uten først — som man burde gjøre — å formidle en fordypet teologisk innsikt, en form av kristen åndelighet og fromhet som er blandet opp med gamle populære skikk og bruk, med en mer forfinet form av åndelighet og fromhet som bare lar seg lede av Åndens innskytelser i ens personlige og private samvittighet. Det er lett nok å gjøre det. Men er det ærlig og riktig? Og så tenker vi ikke engang på den langt mer enn imaginære mulighet av at det er svært lett, om en ikke passer seg, å ta sin egen ånds innskytelser for Helligåndens innskytelser! Kirkens historie er full av eksempler på dette. Om der kan ligge farer i hva en sommetider kaller en «vulgær-kristendom» så kan der ligge like store farer i en såkalt «elite-kristendom».

Den kristne fromhets og åndelighets helhet er langt bredere og mer

omfattende enn at den kunne inn-snevres til noen få personlige eller lokale eller regionale virkeliggjørelser, selv om de skulle ha å gjøre med aldri så sentrale og vesentlige punkter av den kristne lære og liv.

Selvfølgelig, også på dette område er det forskjell mellom Kong Salomon og Jørgen Hattemaker. Sentrale ting er og forblir sentrale og de vesentlige. Men det betyr ikke at derfor periferen ikke skulle ha noen betydning for det kristne liv! Forresten, det sentrale ville, ved definisjon, være umulig om det ikke fantes en periferi eller et rand-gebet.

Der finnes bestemte målestokker for å avgjøre hva som her er sentralt og hva som er periferisk, såsom man har det for å bestemme hva som er godt, bedre og best. Dette er klart og ingen vil bestride dette. Men når det gjelder å måle de forskjellige verdier som muligens har noe med det kristne liv å gjøre, spesielt med dets fromhet og åndelighet eller spiritualitet, da må en bruke de respektive målestokker på en autentisk kristen måte, dvs. med stor ansvarfølelse, med kjærlig innlevelse i andres mentalitet og behov, med respekt for Åndens mangfoldige gaver, med psykologisk og pastoral klokskap og, helt spesielt, med en overbevisning basert på grundig studium at i ikke så få av de fromhetsformer som idag noen føler seg kalte til å skamme seg over og andre til overlegent å håne eller kritisere, kan det finnes, kanskje nesten uigjenkallelig begravet under mye historisk støv og i forvrent form, autentisk kristent arvegods som en ikke for noen pris må tillate går tapt.

Å glemme dette eller, enda verre, å være blind for dette, ville være til ubotelig skade for Inkarnasjonens Kirke og hindre økumenismens fremgang. For da ville man igjen henge seg fast på en eller annen om enn aldri så sentral aspekt, av kristendommens helhet og Kristi fylde og således kanskje bli, til tross for de mest oppriktige intensjoner, et lite koteri av de særlig innviede og åndelige som kun-

«I sannhet en bok som kaller både på lysten til å si seg enig og - ikke minst - til å gjøre motforestillinger»

Helge Wåle i Arbeiderbladet.

HALLVARD RIEBER-MOHN

Forrædere?
Streiflys over lands-
svikets problem

21,—, ib. 28,50.

«Rieber-Mohns studier i de fem skjebner er velinformert og like-vektig .. Han har laget et tanke-vekkende tverrsnitt av en historisk utvikling.»

Carl Hambro i Dagbladet.

284

ASCHEHOUG

**BØKER - GRAMMOFONPLATER -
LYS - KORT** m.m. kjøp det i:

ST. OLAV BOKHANDEL
Akersv. 5, Oslo 1. Tlf. 20 72 48
NB: Åpent til kl. 18 fra mandag
15. desbr. til jul.

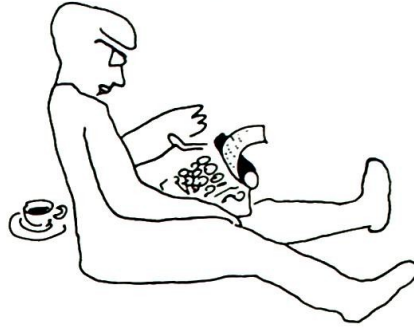
FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	} Oslo
Bispegården	
St. Joseph's Institutt	
Vor Frue Hosp. Nerveavd.	
St. Dominikus kirke	
Lunden Kloster	} Arendal
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	
Sta. Katarinahjemmet	
St. Franciskus Kirke	
St. Franciskus Hosp.	
St. Pauls Kirke	} Bergen
Vår Frue Kirke	
Marias Minde	
St. Franciskusøstrenes Moderhus	
Øyenklinikken	
St. Josephs Hosp., Drammen	} Hamnerfest
St. Torfinns Klinik, Hamar	
St. Elisabeth Inst.	
St. Mikals Kirke	
St. Mikals Prestegård	
St. Theresia Hosp.	} Hønefoss
St. Franciskus Hosp.	
St. Magnus Kirke	
St. Magnus prestg.	
St. Elisabeths Hosp.	
Vår Frue Kirke	} Lillestrøm
Bispegården	
St. Olavs Kirke, Bispegården	
St. Olavs kirke	
St. Olavs Prestegård	
St. Olavs Klinikk	} Tromsø
	} Trondheim
	} Tønsberg

Ved bestilling av olje:
Oslo 68 34 60 - Service 68 34 66

God jul!

Vi ønsker våre lesere, de som skriver til oss, de som hjelper oss med trykking og ekspedisjon og de som bærer over med våre feil en gledelig jul — og et «på gjen-syn i 1970.»

REDAKSJONEN

ne rive Kristi usydde kjortel enda mer istykker.

I disse økumenisk engasjerte tider er de kristne på tvers av alle skillevegger blitt ansvarlige for hverandre og, i denne særlige betydning, blitt

«sin bror vokter». Men om vi skal agere som voktere, så la oss aldri glemme at det er en «bror» vi vokter, og at det er også de enkleste og de ringeste og fattigste i ånden som er våre «brødre», selv om de i historiens løp har fått lovlig meget støv på sine klær og sine sko. Kirken tar seg vanligvis av dette støv når den holder en stor vårrengjøring i økumeniske Konsiler. Konsiler som, i ord og gjerning, gir uttrykk for at Kirken aldri kan glemme at den er en «pilegrimkirke» og som sådan en «Ecclesia semper reformanda»: en Kirke som under Helligåndens ledelse alltid trenger til å fornyes.

LEGMANNSRÅDET
OSLO KATOLSK PISPEÐØMME
Kontortid hver onsdag kl. 18—20 i
Akersvn. 5, 1. etg. Tlf. 20 72 26

FRANCISKUSHJELPEN, OSLO
Enerhauggt. 4 - Tlf. 67 23 83
Kontortid 11—13
Alle dager unntatt lørdag

Menighetspleien
har midlertidig sitt kontor på St. Josephs
Institutt hver onsdag fra kl. 11—12.

MARIAKONGREGASJONEN, OSLO
Onsdag 7. januar: Messe i St. Olav kirke
kl. 19.
Deretter julemate i foreningslokalet.
Alle interesserte damer er velkomne.

KONTINGENTEN FOR ST. OLAV
blir fra 1970 på grunn av stige-
nde utgifter:
Innenlands pr. år kr. 35.—
» halvår » 20.—
Utlandet pr. år » 40.—
Enkeltnummer » 1.50

Innbetalingskort blir som vanlig
lagt i nr. 1. Vennligst betal i
januar måned!

På forhånd takk.

St. Olav's eksp.,
Akersv. 5, Oslo 1

«Bær hverandres byrder», Gal. 6, 2.

CARITAS

Oslo bispedømmes sosialarbeide.

Send din gave til:

CARITAS, Fagerborggt. 17, Oslo 3.
Telefon 69 30 15
Postgiro 202 088 - Bankgiro 40/42.696

*Kontaktklubben
for eldre og enslige*

åpent hus hver onsdag kl. 11—15,
i Europahjemmet, Fagerborggt. 17 II,
Oslo 3.

KATOLSK INFORMASJON

P.boks 3664 gl.b. Oslo 1.

10 BUD FOR TSJEKKISK UNGDOM

(1) Jeg har forstått og jeg skal aldri glemme at Sovjetsamveldets mål er å slavebinde vårt folk i et kolonistyre.

(2) Bak Sovjets sosialistiske fasade ved jeg at vi finner Stalinismen. Stalinismens våpen er løgn, terror og folke-mord.

(3) Jeg skal aldri opphøre med å betrakte Stalinismen som et forbrytersk system, menneskenes fiende.

(4) Jeg skal aldri gi etter overfor løgner, forfølgelser og terrorhandlinger.

(5) Enhver som støtter Stalinismen eller de fremmede okkupasjonesstropper har gjort seg skyldig i forræderi. Jeg skal gjøre alt for at slike personer skal bli rettfærdig straffet.

(6) Mitt liv er verdifullt. Jeg skal ikke unødig sette det på spill ved å utfordre barbarene fra steppene.

(7) Jeg skal svare okkupasjonsmakten med stolt, foraktfull taushet eller ved å gi falske informasjon.

(8) Jeg vil under ingen omstendigheter si noe om en medborger som jeg vet sloss mot besettelsesmakten til det

hemmelige russiske politi eller til deres samarbeidsmenn i vårt eget politi.

(9) Jeg skal aldri gi opp selv om vårt land må være lenge under det samme tyranni som har lenket Sovjetsamveldets egne folk. Jeg vil gjøre alt for å bekjempe dette tyranni.

(10) Kampen for frihet må fortsette. Stalinismen, det 20. århundres **svartedød**, må bli ødelagt.

(Ti regler for det tsjekkosllovakiske folk, satt opp av de unge etter overfallet.)

ST. OLAV I 1970

Første nummer av bladet i det nye året skal foreligge den 10. januar. Vi kommer da igjen med et 24 siders nummer hvor vi blant annet vil bringe en redegjørelse av Nils Heyerdahl om voksenopplæringen, en artikkel om tysk ekteskapsfront, en rekke leserbrev, kommentarer til aktuelle begivenheter i kulturlivet, filmanmeldelser og to, tre viktige artikler om påtrende spørsmål i 1970-årene, en redegjørelse for den katolske kirkes stilling i Skandinavia idag, vår faste spalte *Troen i praktisk* og Klovnene.

RED.

DRAMMEN			
GUSTAV THIELMANN Pølse- og hermetikkfabrikk Tif. 83 41 84 - DRAMMEN		GUSTAV BØHM & SØN A/S Bakeri og Konditori Drammen	
 TYRILYS ^{A/S} TYRI FABRIKKER Drammen Har også landets eneste bivokspresseri		BERGEN	
Gode Bergens-firmaer	^{A/S} Kr. Madsens Bok- og Papirhandel Bryggen 5 - Loppen - Telefon 11 482 BERGEN		
HOPSDAL & DAHL A/S Aut. Installatør, Radio- og Utstyrsforretning TORNØEGÅRDEN - BERGEN		K. & J. SOLHEIM Kjøtt - Pålegg - Delikatesser Egen Pølsefabrikk Solheimgt. 25 Tif. 99 016 Bergen	
ERLING KRAGE A/S PRYD- OG BRUKSKUNST Bergen Telefon central 14 110 Telegramadresse: «Kjell»		 Eches Farvehandel NYGÅRDSGT. 19	
		 VESTA · HYGEA MED TANKE PÅ FREMTIDEN	

NYE BØKER

- Redaksjonen har mottatt disse bøkene:
- **SISTE STROFER** av Alf Larsen, Dreyer Forlag.
 - **MATHIAS ORRE** av Aslaug Groven Michaelsen, også fra Dreyer.

KONTINGENTEN FOR ST. OLAV

blir fra 1970 på grunn av stigende utgifter:

Innenlands pr. år kr. 35.—
 » halvår » 20.—
 Utlandet pr. år » 40.—
 Enkeltnummer » 1.50

Innbetalingskort blir som vanlig lagt i nr. 1. Vennligst betal i januar måned. På forhånd takk.

St. Olav's eksp., Akersv. 5, Oslo 1

OSLO

E. Sunde & Co. Røleggerbedrift A/s

VARME- SANITÆR OG SPRINKLERANLEGG

C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

Spesialforretning i
RUSTFRITT STÅL
For sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II
Tlf. 33 36 24 - Oslo
Tlfgr.adr.: RUSTFRIKNUT

SØREN HANSEN
Kolonialforretning

Langes gt. 6 - Oslo
Telefon 20 37 24

Et godt tilbud!

«On The Rocks» glasset
„Pactofino“

Laget av tindrende klart glass.
Lekkert i utførelsen og stø i formen.

Et alle tiders all-round glass.
Pris pr. stk. kr. 3.50.

Vi sender over hele landet mot postoppkrav.

Galligani

Stortingsgt. - N. Slottsgt.
Vikaterrassene

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Tlf. 20 79 06 - 20 79 05
Privat 55 77 87 - 69 43 72

MALERMESTER

Otto Foerster

utfører allslags maler- og tapetserarbeider
Tlf. 21 69 06

NOENBERG & CO. A.S

MARGARINFABRIKK

OSLO

Leverandør av den bekjente
«NOCO» margarin

THRONSEN & CO.

BOKTRYKKERI

Bernb. Getzgt. 3 b, Oslo
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

TÅSEN BOK- OG PAPIR A/S
ERLING THORNE

Kaj Munks vei 41, Oslo 8
Tlf. 23 02 40

OBS: Bestilling på abonnement, annonser, og henvendelser vedrørende adresseforandring, kontingent o.l. bes vennligst rettet til bladets ekspedisjon: St. Olav Bokhandel, Akersveien 5, Oslo 1. Tlf. 20 72 48.

PSYKOPATER

Det syke sinn har fengslet filmens skapere og publikum helt siden *Fritz Lang* i 1930-årene skapte «M»-filmen om lystmorderen som gjorde *Peter Lorre* berømt. Hans sykelige klynkende stemme, og uhyggelige granskende blikk på seg selv i speilet, ble ikke bare hans personlige varemerke, mens selve modellen for et ofte skummelt og ufyselig innslag i filmens underholdningstilbud. Psykopaten interesserer — som enslags naturkatastrofe — en trusel og en eksplosjon ingen kan noe for. Barn og hjelpeløse kvinner kom i hans vold og var døden nær i navnløs skrekk. Da lydfilmen omsider avskaffet stumfilmens ofte groteske og overmarkerte spillestil, og nyansene ble fine, kunne også uhyggen ved det avsporte sinn rendyrkes til de rene gysere. Og gysere — utstuderte skrekk-effekter — har hatt sitt sikre publikum lenge før filmen ble oppfunnet. Noen vil fryse — for eksempler ved galskap. De har alltid fått sitt, av dem som laget filmene.

To eksempler fra det nå løpende repertoar illustrerer hele genren. *Noel Black's* «Livsfarlig uskyld» (*Pretty Poison*) er den ganske kjølige beretningen om en småforbryter løslatt på prøve. *Dennis Pitt* var brannstifter, hans tante omkom i flammene. Det ble det tvangsarbeide av, men nå er han sluppet ut fra forbedringsanstalten, med meldeplikt og under oppsyn. Det skulle jo helst gå bra. Men det gjør det ikke. Hans egne fantasi-beretninger om at han er hemmelig agent, storspion, innblandet i farlige saker og bare tilsynelatende vanlig arbeider på en farge-fabrikk, er bare noen lystløgner han serverer for å vinne *Sue Ann*, den flotte piken han møtte på Cola-baren. Dessverre — han kunne ikke ha møtt noen farligere liten dame. *Sue Ann* (*Tuesday Weld*) tar ikke bare alt for god fisk. Hun blåser det opp til den virkelig farlige konsekvens: Mord og dobbeltmord. Skrekken skremmer *Dennis Pitt* definitivt ut i det psykiaterne kaller den komplett følelseskalde forbrytelse. Men den egentlig farlige viljen bak det hele er piken — hun er psykopaten. *Noel Black* har ironisk nok laget den bakvendte historien: Piken redder

Tony Perkins og Tuesday Weld i LIVSFARLIG USKYLD

ikke, men ødelegger definitivt forbryteren. Sistnevnte spiller *Anthony Perkins* meget dyktig, i det merkelige grenseland mellom sjarm og uhyrlighet som han behersket allerede i *Alfred Hitchcocks* betydeligere film «*Psycho*». *Black* er ingen *Hitchcock*. Men han har laget en spennende thriller, der kameraet er bare et øye, ingen dommer.

Den andre i genren er *Mark Robsons* «Du drepte mitt barn». Det er beretningen om en pike som kommer til San Francisco, forelsket seg i en ung fotograf, men forlater ham i angst over det «avvikende» sinn hun etter hvert oppdager i ham. Det barnet hun venter, og hvis far han er, lar hun «fjerne», som det så iskaldt heter. Det gir ham det avgjørende puffet over grensen mellom noenlunde fornuft og markert sinnssydom. For ham (godt spilt av *Scott Highlands*) var barnet håpet — for henne (overbevisende, men ikke spesielt sympa-

tisk spilt av *Carol White*) var barnet et farlig og håpløst bånd til en mann som bare kunne gi henne ulykke. Hun forlater ham, og gifter seg — lykkelig — med en sunn og lovende politiker. Så begynner det. Den første vennen forfølger henne — besatt av én eneste grusom idé: Det barnet hun får med sin mann må dø, som soning for hans eget ufødte barn. *Robson* er ikke akkurat kresen med de skrekk-effekter han pøser over dette tvetydige og frastøtende motivet, hvor fars- og morskjærlighet, spebarnskrik og vill klatring på skyskrapere røres sammen til en bittert smakende angst-suppe. Spennende er dette også, om det er det en er ute etter. Men to populære filmer stiller altså det same urovekkende spørsmålet: Hva er det egentlig de søker, de mange som gjør syke sinn til sin «avspenning», den ene kvelden i uken da de vil underholdes? Det gad jeg vite.

brm.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: Åge Rønning.

Faste medarbeidere: Hallvard Rieber-Mohn O.P., D. J. Boers O.F.M.,
Mirjam Knollmüller C.S.J.

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26.
Redaktøren privat 28 01 04.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene. Kr. 35 pr. år, kr. 20 pr. ½ år. Utlandet kr. 40.

Annonser: 10 dager før utg.dagen.
24 nr. årlig. - Postgiro 204 648.